

ŽIVA ZAJEDNICA

MITTEILUNGSBLATT DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN GEMEINDEN
BROJ 10 (174) · LISTOPAD/OKTOBER 1996 · D 2384 E 2,- DM

Zašto se istupa
iz Crkve?

Baščica mladog
kapelana

Možda i postoji
nešto kao Bog?

Crkva i kršćani
u svijetu

Izbjeglice i
povratak

**Navješćujte
Radosnu
vijest svim
narodima!**

ESTRADA

◀ Matija Vujica Gracija,
Boris Novković i gitara

Hrvatske zvijezde u borbi protiv droge

◀ Oliver Dragojević i Nina Badrić

▼ Popularni Tony Cetinski uvijek je u lijepom društvu

Essen je ovih dana bio domaćin velikog glazbenog spektakla na kojem su nastupila najpoznatija imena hrvatske glazbene scene, a čiji je cjelokupni prihod namijenjen liječenju ovisnika o drogi.

Uoči koncerta naši su pjevači, okupljeni u malonogometnu ekipu „Humane zvijezde“, odigrali četiri utakmice na malonogometnom turniru. Na голу Mate Bulić, u napadu izvanredni Vitasović i umorni Toni Cetinski, odigrali su zadnju utakmicu sjajno, pogotovo kad im se pridružio i Boris Novković. Oliver je pošto-poto želio zaigrati kao

centarfor, ali nažalost, prethodne je večeri pjevao u Münchenu, pa nije uspio stići na utakmice, premda ga je njegova menadžerica Nada Ujević požurivala na put u Essen. Na koncertu, koji je počeo u večernjim satima, okupilo se oko dvije tisuće posjetitelja. Pored već spomenutih zvijezda nastupili su još: Nina Badrić, Ella, Matija Vujica Gracija, Ivana Plechinger i drugi. Sve skupa potrajalo je do ranih jutarnjih sati. Sestra Bernardica te je večeri zahvalila pjevačima na velikom dobrotvornom koncertu, čiji je prilog itekako značajan u borbi protiv zla droge.

I u jutarnjim satima kada su se ugasila svjetla pozornice, naši marljivi pjevači nisu otišli na spavanje. Druženje je

nastavljeno u hotelu „Ambasador“ u centru Essena, gdje je bio nazočan i naš fotoreporter.

Paško

▼ Alen Vitasović i šarmantne hostese

▼ Mate Bulić, prvi glas hrvatske narodne glazbe (u sredini), A. Vitasović (lijevo), i g. Mikulić, nova hercegovačka zvijezda u usponu

UVODNIK

MOTRIŠTE

Crkva je misijska

Često se u ovo naše vrijeme zaboravlja ta bitna značajka Crkve, naime da je ona misijska, da ima ulogu naviještanja i širenja Isusove Radosne vijesti. To je ujedno zadaća svih kršćana, svih članova Crkve. Kad se govori o misijskom poslanju Crkve, onda se ono obično svodi na misije i misionare u zemljama Trećega svijeta. Crkva se ni danas ne odriče takvoga načina naviještanja Evanđelja, pa je stoga ustanovila i Misijsku nedjelju (27. 10.).

Stoga ovoga puta na našoj naslovnici objavljujemo dvije novije fotografije iz Ugande. Poslao nam ih je fra Ivica Perić (na jednoj od slika), koji već sedam godina djeluje kao misionar u toj opasnoj zemlji.

Na nedavnim svećeničkim duhovnim vježbama u Vierzehneiligen u sarajevski pomoćni biskup Pero Sudar je izjavio da je Crkva misijska i misionarska, da nije vezana za državne granice niti društvene sustave. Zato Crkva ostaje i nastoji djelovati i u Sarajevu, i u Iraku, i u Saudijskoj Arabiji...

Jedan drugi značajniji vid misijskog karaktera Crkve jest onaj o kojem pišemo u rubrici „Vjerom kroz život“. Jedan od načina misijskog djelovanja Crkve jesu i mediji, odnosno novine. Zato treba čitati i širiti vjerski tisak, a i našu „Živu zajednicu“, jer to je – naš list. Pozdravlja

Uredništvo

Piše:
Anto Batinić

Zašto se istupa iz Crkve?

U posljednje vrijeme povećava se broj istupanja iz Crkve i Hrvata katolika u Njemačkoj. Neki to čine svjesno, iz uvjerenja ili materijalnih interesa, a neki nesvjesno, zbog nemara i propusta. Mnogi pritom nisu upoznati s posljedicama toga koraka.

Za Hrvate katolike iz Hrvatske, BiH i ostalih područja bivše zajedničke države bilo je prigodom dolaska u Njemačku uglavnom samorazumljivo da kao katolici budu registrirani članovi Katoličke Crkve. U formulirima za prijavu boravka stoji i pitanje o pripadnosti Crkvi, odnosno vjeroispovijesti. Većina hrvatskih katolika ponosno je i u ono vrijeme upisivala svoju pripadnost Rimokatoličkoj Crkvi. Bilo je tada slučajeva da su se čak i neki muslimani iz naših krajeva upisivali kao katolici, jer se mislilo da će time u „kršćanskoj“ Njemačkoj biti bolje primljeni i tretirani. Mnogi su međutim brzo shvatili da ta ubilježba nije samo formalna, jer im se od plaće odbijao crkveni porez. Rijetko je koji uvjereni vjernik zbog toga bio razočaran, pa su rijetki u to vrijeme samo zbog toga istupali iz Crkve. Neki su to doduše tada činili iz pragmatičnih razloga, misleći se dodvoriti komunističkim vlastodržcima u domovini i pokazati jednu vrstu lojalnosti. Bilo je malo onih koji su to činili iz uvjerenja ili ideoloških razloga.

Dakle, jedan od glavnih razloga istupa iz Crkve jest (ne)plaćanje crkvenog poreza. Oni koji službeno istupe iz Crkve nisu u Njemačkoj dužni plaćati taj porez. Takvi su često vođeni čisto materijalnim interesima. Ima još nekoliko načina istupanja: iz uvjerenja ili principa; prilikom prijave boravka ili prilikom preseljenja se zaboravi prijaviti kao katolik; neke stanodavci ne prijave kao katolike; zbog nezadovoljstva ili sukoba sa svećenikom ili nekom skupinom u zajednici vjernika; zbog pristupanja nekoj sekti ili drugoj vjerskoj zajednici... Svaki od tih načina zaslužuje pozornost i iscrpno istraživanje. Vjernici koji ne žele da im se takvo što ne dogodi treba osobito da paze na navedene slučajeve. Bilo je i ima doduše nekih nenamjernih, nepotpunih i neiskrenih istupanja iz Crkve, putem određenih potvrda svećenika u domovini: u tim potvrdama se znalo navesti kako određeni vjernik doprinosi za crkvene potrebe svoje župe u domovini, pa se one prilažu njemačkim poreznim ustanovama kao argument za oslobođanje od plaćanja crkvenog poreza. Najteži slučaj istupanja iz Crkve svakako je istup iz uvjerenja ili principa. Neki naši vjernici, napose pripadnici druge gastarbajterske generacije, svjesno se odriču vjere roditelja i pripadnosti Katoličkoj Crkvi, jer tu vjeru ne prihvaćaju kao svoje religiozno uvjerenje, ili se ne slažu s katoličkim moralnim naukom, ili odbacuju ustanovu Crkve. Nije ni čudno što do toga dolazi kod određenog broja katoličkih Hrvata, jer su

odrasli i žive u posvema sekulariziranom multikulturnom i multireligioznom društvu, koje agresivno nudi svoje svjetonazore, i mnoštvo ideoloških, pa i religioznih ponuda. Reklama čini svoje. S druge strane pripadnici drugoga naraštaja time se na neki način konačno „oslobađaju“ razapetosti između tradicije i vjere svoga porijekla i pripadnosti ovom društvu. Moglo bi se reći da je to njihova afirmacija u društvu, koje omalovažava ili čak ismijava njihovu religioznost, a često i nacionalnu i kulturnu tradiciju. Takvi obično prekidaju gotovo sve veze s članovima svoga naroda ili negdašnje crkvene zajednice. Najgore prolaze oni koji pristupe nekoj od stotina sekta ili kultova, jer mnoge izričito traže odbacivanje prijašnjih uvjerenja i tradicija. Paradoksalno je da one ubrzo svoje nove članove podu oporezivati mnogo više nego što je to slučaj s crkvenim porezom.

Tragikomični su često istupi iz Crkve zbog ovog ili onog svećenika, zbog svađe s njim ili nekim drugim crkvenim djelatnikom ili istaknutim vjernikom. Nešto su ozbiljniji istupi onih koji su nezadovoljni radom i ponašanjem svećenika i ostalih crkvenih osoba. Zato kod svećenika mora postojati spremnost da se sasluša kritika, da se nedostaci zajednički uklone. Bilo bi to aktivno zalaganje iznutra za dobro vjere, Crkve, društva.

Velikom porastu istupanja iz Crkve doprinijeli su u posljednje vrijeme prognanici i izbjeglice. Mnogi su bili odgojeni i odrasli u totalitarnom komunističkom i ateističkom duhu, ili su s vjerom bili upoznati tek površno.

Zanimljivo je međutim da je vrlo mali broj onih koji istupaju iz Crkve svjestan posljedica takvoga koraka. Svaki voditelj župne zajednice dobija obavijest o svakom istupanju iz Crkve. Istupanje ostaje obično tajno i anonimno, a svećenici ga ne obznanjuju zbog dobrog glasa tih osoba. Valja ipak naglasiti da se tim korakom gube sva prava i obveze prema Crkvi i u Crkvi. Praktično to znači da takve osobe ne mogu više primati sakramente, da ne mogu kumovati na vjenčanjima ili krštenjima, da nemaju pravo na vjerski sprovod itd. Zna se dogoditi da neki samo nekoliko dana nakon istupanja iz Crkve traže krštenje za svoje dijete, potvrdu za kumovanje na vjenčanju ili krštenju ili da njihova rodbina za njih traži vjerski sprovodni obred, pa se čude kad im se objasni da to ne mogu dobiti – zbog istupa iz Crkve.

ŽIVA ZAJEDNICA

Kroatisches Oberseelsorgeamt in Deutschland

60435 Frankfurt am Main · An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46 · Fax (0 69) 5 48 21 32

Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Maja Runje, Stanka Vidačković,
Božica Červinka, Jura Planinc,
Ivek Milčec, Ivan Bošnjak,
Jozo Sladoja, Božo Marić

Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Vesna Školnik,
Ivo Balukčić, Alen Legović,
Ivo Matijević, Marko Obert,
Vlatko Marić

Satz + Layout: Ljubica Markovica
Lithos +
Seitenmontage: 64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Druckerei Drach
64665 Alsbach-Hähnlein

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarinom)

Bank-
verbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 50102)
bei der Stadtparkasse Frankfurt

PISMA • BRIEFE

Prodani vozači autobusa

Zahvaljujem gosp. Vladimiru Stipetiću i uredništvu za objavljeni prilog u Žz „Večera uz pjesme Arkanove supruge“ na str. 4. u broju 9. Obično putujem u domovinu vlastitim automobilom, ali sam nekoliko puta službeno u Zagreb putovala i autobusom. Posljednji put tako u ožujku ove godine „Touringov“ autobus Stuttgart-Zagreb je pristao na polusatni odmor u Austriji pred gostionicom „Familie Makić“ koji naravno pored gostionice u dvorištu imaju i prikladnu trgovinu za kavu, razne deterdžente i „domaće specijalitete“. Gospoda gostioničari su se trudili ugoditi gostima i na svakojakim jezicima nudili svoje usluge. Pošto takvu vrstu kupovanja i prodavanja ne koristim, a usred noći nikada ne jedem, koristila sam samo zahod spomenute gostionice i ostatak odmora provela u autobusu kao i većina putnika. Pametnu čovjeku odmah dođe nekakva nelagoda i pretjerana ljubaznost ugoštitelja pa sam upitala jednog suputnika (Varaždinca) da li zna tko su ti ljudi koji drže ovu gostionicu. On mi reče da je čuo da su „muslimani“.

Stoga bih poručila našim vozačima – Hrvatima koji tako svoj kruh zarađuju, da nas više ne ponižavaju i da se ne prodaju za pola kilograma kave. Juda se prodao za mnogo više pa znamo kako je završio. Mnogi putnici su negodovali i tada radi nepotrebne stanke jer putovanje se oduljilo do 13 sati vožnje. Kako izbjeći ove mučne dojmove? Štovani putnici, bojko-

Pomoć Hrvatskom centru u Ljubljani

Štovane dame i gospodo, dragi dobrotvori!

S dopuštenjem moga redovničkog Ordinarija, te kardinala Kuharića i biskupa Šušlara, obračam vam se s molbom za pomoć hrvatskim katolicima u Ljubljani.

U Sloveniji živi oko 55 000 Hrvata, od toga u Ljubljani oko 11 500 (službeni podaci). Prema podacima iz matica krštenih samo u Ljubljani živi danas u dobi od 7 do 16 godina oko 3 000 krštene djece hrvatskih roditelja.

Hrvatska katolička misija u Ljubljani, utemeljena 1986., jedina je hrvatska misija u Sloveniji. Po broju vjernika koji nedjeljom sudjeluju na sv. misi (400–600) i po broju djece koja pohađaju vjeronaučnu nastavu (101), ova se misija ubraja među desetak najvećih, od 123 hrvatske misije koliko ih danas djeluje u Europi.

Za nama je deset godina. Uza sve probleme s kojima se susretala i koje je uz Božju pomoć i pomoć dobrih ljudi kad lakše kad teže, kad manje kad više uspješno rješavala. Misija ispunjava zadaću radi koje je utemeljena. Vrijeme i izmijenjene okolnosti pokazale su da uvjeti njena rada i djelovanja ne odgovaraju stvarnim potrebama. Stalan i zasada nerješiv problem jest nedostatak vlastitih prostorija. Bogoslužje, sve pastoralne

aktivnosti i uredski poslovi obavljaju se u iznajmljenim prostorijama, u vrijeme kada ih ne koristi domaća župna zajednica.

Desetogodišnji naponi da se riješi taj problem nisu dali nikakvog rezultata, a ni današnji izgledi nisu nimalo bolji. Hrvatski katolici u Ljubljani (i Sloveniji) najvećim su dijelom „čista socijalistička radnička sirotinja“ koja jedva preživljava. Domaća Crkva u Sloveniji nam ne može pomoći, a pomoć ne možemo očekivati ni od domovinske Crkve.

Utemeljenje pastoralnog središta, ponajprije radi brojne djece koja su izložena snažnim areligioznim i antireligioznim utjecajima, osjećam kao svoju najpreču pastoralnu obvezu. Rješenje bi moglo biti kupovina ili gradnja jednog objekta za tu svrhu. Sa zahvalnošću ćemo primiti svaki vaš i najmnaji prilog za ostvarenje ove zamisli.

Novčane priloge možete poslati na račun: **Provinzialat des Franziskanerordens München**, Konto-Nr.: 2191741, Bankleitzahl: 700 903 00 bei (Kreditinstitut): Liga Spar- und Kreditgenossenschaft EG, München, Verwendungszweck: Kroatisches Pastorales Zentrum in Ljubljana.

Sa štovanjem,

Prof. Marko Prpa, ofm, voditelj HKM

tirajte! Ne izlazite iz autobusa u mjestu TRABACH (nedaleko od Graza) i ne uzimajte ništa u toj gostionici. Pustite da

gospoda vozači sami uživaju u „srpskoj večeri“ i još dobiju na dar pola kilograma kave.

Nada Andelka Eremut

Za mlade u župama nema prikladnih sadržaja

Čitajući izvještaje i komentare o Susretu mladih u Splitu i Solinu, učinilo mi se pogodnim napisati koji redak o situaciji mladih u našim zajednicama u Njemačkoj.

Zavaravamo se velikim okupljanjima na folklorijadama, na biblijskim olimpijadama. A vjerska izobrazba? Sveta se na vjeronauk za mlade, na kojem se okupljaju oni tek krizmani, pa gornje starosne granice ni nema. Prema tome s vremenom stariji odustaju. Neko vrijeme je u jednoj zajednici postojao susret studenata, no to svećenike nije zanimalo. Studentska okupljanja ponekad jedino i djeluju u velegradovima.

No, zašto se svećenici toliko boje mladih ljudi koji misle svojom glavom, te su spoj između dvije kulture u kojima živimo? Možda je jednostavnije školskoj djeci tumačiti poznate prispodobе, te učiti ih osnovne molitve, nego se pripremati za predavanje i razgovor sa znatiželjnim

mladima koji bi od toga trebali živjeti i izgrađivati svoj vjernički život!?

Imam dojam da se neozbiljno shvaća vjerska izobrazba nakon punoljetnosti.

A tko gleda dugoročno: koliki su pojedinci potonuli u ateističkom ozračju ili su prešli u sekte ili u najboljem slučaju otišli u njemačku župu koja možda ima adekvatnu ponudu ili sami sebe izgrađuju u vjeri! Nešto što isto tako nedostaje su molitvene grupe. Kako to da tolike u domovini svake godine niču, a naši svećenici došavši u inozemstvo, gube entuzijazam za takve pothvate?

Neki će mi sada predbaciti da je lako kritizirati. Mislim da imam pravo na to kao dijele koje je svoju hrvatsku zajednicu smatralo drugim domom. U mladenačkoj dobi sam najprije i dalje ostala angažirana. No, kad sam počela studirati, za mene više nije bilo vjerskih ponuda. Ostale su mi župe u domovini, te njemačke zajednice.

Lijepo je gledati skupove mladih, ali im treba ponuditi sadržaje, jer se njih još može oblikovati i jer oni trebaju prenijeti pradjedovsku vjeru u treće tisućljeće! v. š.

OGLASI

Zagreb-Sesvetska Sopnica, prodajem kuću katnicu, nedovršenu. Vlastiti ulaz, voda, struja, kanalizacija, bunar. Vrt i dvorište 128 hvati. Obavijesti na telefon: 030/6 87 83 54.

Prijevod

■ Ovjereni prijevod i hitni servis za hrvatski, njemački, engleski i španjolski jezik. Dokument pošaljite telefaksom i prijevod će Vam biti dostavljen u najkraćem roku.

Monika Lovrić,
dipl. prevoditelj i sudski tumač.

Tel. 02 21/4 30 32 30; fax 4 30 32 41.

LIČNOST MJESECA

HEADLINES • SCHLAGZEILEN • VIJESTI

BISKUP
CARLOS
FILIPE
XIMENES
BELO

Nobelova nagrada za strpljivost

Svake godine se u listopadu s nestrpljenjem očekuje odluka o dobitniku Nobelove nagrade za mir. Ove je godine ta nagrada pripala jednom strpljivom, i jednom nestrpljivom nositelju, a oba potječu s otočja Istočni Timor. Strpljivi je biskup Istočnoga Timora Carlos Filipe Ximenes Belo (48), a drugi je Jose Horta (51), inozemni koordinator pokreta otpora na tom otoku.

Indonezijska vojska je 1975. brutalno okupirala Istočni Timor, bivšu portugalsku koloniju, a godinu kasnije ju je i anektirala. Ujedinjeni narodi su to ocijenili kao potez suprotan pravu naroda tog otoka, čiji su stanovnici odreda katolici. „Indonezijci nas drže kao robove“, izjavio je ovih dana biskup Belo. Svakodnevna su mučenja, privođenja, masakri, razne zabrane, sve ono što je tipično za okupatorsko nasilje. Dok je nešto prije 1975. u crkvenom registru na otoku bilo 650 000 ljudi, pet godina kasnije bilo ih je samo polovica toga broja. Dakle, oko 300 000 ljudi je ubijeno, masakrirano, nestalo, zatvoreno.

Da cinizam bude još veći, indonezijski predsjednik Suharto (90% Indonezijaca su muslimani) posjećuje 15.10.1996. Istočni Timor i svečano otvara veliki spomenik Isusu Kristu, koji je stajao 26 milijuna maraka. Pritom se susreće i rukuje s biskupom Belom, ali mu ne čestita na nagradi niti razgovara s njim. Drugi dobitnik nagrade Jose Horta nazvao je čin otvaranja Isusova kipa „vjerskom manipulacijom“.

Biskup Belo dobio je Nobelovu nagradu za mir i dijalog. On pruža ruku tvorcu genocida nad svojim narodom da bi spasio što se još spasiti može. Okupaciju i aneksiju prihvaća samo kao privremenost, jer je slabiji i nemoćniji pred nasilnikom. Njegovi zahtjevi su posve jasni: sloboda i neovisnost Istočnoga Timora. Za to se, koliko to god zvučalo cinično, dobiva nagrada za mir, makar se često nažalost plaća stotinama tisuća žrtava, poniženjem, upornim dijalogom, strpljivošću. ■

- Kod Zida istine u Zagrebu, koji svjedoči o zatočenima, nestalima i poginulima u domovinskom ratu, obilježena je treća obljetnica njegova podizanja.
- U Kaknju je 30. 9. nožem mučki ubijena časna sestra Danka Ana Jurčević (1950.) iz Jardola kod Viteza. U Soplju kod Slatine 23. 9. ubijena je časna sestra Ivka Medved ((1922.). U Splitu je 17. 9. pronađen mrtav svećenik don Petar Z. Blajić.
- U Livnu su sestre milosrdnice otvorile prvi katolički dječiji vrtić u BiH. Svi livnjski, kupreški, glamočki i šujički srednjoškolci pohađaju od ove jeseni vjeronauk u livanjskim srednjim školama.
- Unatoč nekim glasinama, Papa neće podnijeti ostavku, iako je bolestan.
- „Život je Božji dar na koji nitko nema pravo utjecati niti ga uništiti“, napisala je u pismu poljskom narodu Majka Terezija. Poljski senat odbio je ratificirati zakon o pobačaju.
- U Pakistanu su kršćani i dalje izvrnuti teškim progonima muslimanskih fundamentalista. Slični su 17. 9. spalili jednu katoličku crkvu u predgrađu Jakarte, glavnog grada Indonezije. Albanski islamski fundamentalisti uništili su u gradu Voskopoja više od 20 fresko-slika u mjesnoj pravoslavnoj crkvi, a preko nekih su ispisali parolu „Alahu egber“.
- Anđela Gabrijela kao zaštitnika slave 29. 9. javna glasila i mediji.
- U Australiji je 25. 9. 1996. po prvi put primijenjen zakon o eutanaziji. Dugogodišnji bolesnik od raka želio je smrt. Ovaj zakon i čin osudila je Katolička crkva i neke liječničke udruge.
- Franjevački samostan na Visovcu proslavio je 550 godina postojanja.
- Ovogodišnja dobitnica Nobelove nagrade za književnost je poljska pjesnikinja Wyslava Szymborska (73).
- Majka Terezija postala je petom počasnom građankom SAD.
- U Izraelu, koji ima 5,7 milijuna stanovnika, živi 165 000 kršćana (2,5%), 80,8% židova i 14,7% muslimana.
- Oспоравани isusovački teolog i svećenik Rupert Lay iz Frankfurta želi i dalje ostati redovnik i svećenik, unatoč spornim teološkim stajalištima i činjenici da ima 13-godišnjeg sina.
- U Danskoj na 100 000 ljudi dolazi 20 samoubojstava. To se tumači religioznom prazninom i gubitkom vrednota.
- Katolička crkva u Brazilu dala je jedan cijeli otok siromašnim seljacima, kao primjer i poticaj za agrarnu reformu.
- Dr. Anton Trestenjak, poznati slovenski svećenik, filozof i psiholog umro je 29. 9. u 90. godini života.
- U samostanu St. Gabriel kod Beča održan je sredinom rujna susret hrvatske katoličke mladeži u Austriji.
- Mladi franjevci hercegovačke i bosanske franjevačke provincije (45) okupili su se 25. 9. na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu-Nedžarićima na susretu pod nazivom „Fratar za treće tisućljeće“.
- Škotski katolički biskup Roderick Wrigt napustio je biskupsku službu zbog ljubavne veze s jednom medicinskom sestrom. Kao biskup se posebno zalagao za ublažavanje i ukidanje celibata.
- Isusovci, pa i neki državnici, kao ovih dana njemački predsjednik Herzog, pozivaju na kritičniju uporabu Interneta.
- U Đakovu je 5. 10. za biskupa zaređen mons. Đuro Gašparović, novi pomoćni biskup đakovačko-srijemske biskupije.
- „Radio Paradiso“ emitirat će od prosinca ove godine iz Berlina 24-satni radio program kršćanske orijentacije, a obraćat će se svima koji drže do kršćanskih vrednota. Bit će glazbe, sporta, duhovnosti. Projekt pokreće Evangelička crkva, ali se nastoji za nj zainteresirati i Katoličku crkvu.
- U južnoj Italiji (Molise) arheolozi su pronašli ostatke velike kršćanske bazilike iz 9. stoljeća.
- Knjiga priča popularnog sarajevskog pisca Miljenka Jergovića „Sarajevo Marlboro“ prevedena je na njemački jezik u nakladi jednog bečkog izdavača. Predgovor je napisao Claudio Magris.
- U Njemačkoj su katoličke privatne škole sve popularnije; u školskoj godini 1995/96. pohađa ih 327 799 učenika, što je 8,2% više od prethodne godine.

INTERVIEW

ILIJA LUKANOVIĆ

Dinamična

O diplomatskoj djelatnosti, suradnji s udrugama naših građana, pružanju usluga i zaštiti probitaka hrvatskih državljana u Berlinu razgovarali smo s generalnim konzulom Republike Hrvatske prof. Ilijom Lukanovićem.

◀ Konzul Ilija Lukanović u razgovoru s našim suradnikom Ivekom Milčevićem

Živa zajednica: Generalni konzulat u Berlinu, uz diplomatsko-konzularne djelatnosti, bavi se nezaobilazno značajnim poslom: pružanjem usluga i zaštitom hrvatskih državljana u Berlinu. Kako biste s tog motrišta ocijenili djelovanje državne ustanove koju vodite?

Ilija Lukanović: Diplomatsko-konzularno predstavništvo Republike Hrvatske u Berlinu ima višestruku zadaću promicati interese naše države u SR Njemačkoj, odnosno u Berlinu i pokrajinama koje pokriva ovaj gen. konzulat a to su, osim grada Berlina, Brandenburg, Sachsen, Sachsen-Anhalt i Thüringen. Primarna je zadaća, dakle, promicati interese RH, uspostavljati kontakte, produbljivati odnose, pripremati potpisivanje ugovora i sporazuma. Zatim dolaze odnosi s trećim državama koje ovdje u Berlinu imaju svoja konzularno-diplomatska predstavništva. Mnoge države imaju ovdje tzv. ispostave veleposlanstava, „Außenstelle“, dok je RH zadržala gen. konzulat do preseljenja veleposlanstva RH iz Bonna u Berlin. Jedna od veoma važnih zadaća jest i rad s hrvatskom zajednicom u Berli-

nu. Taj rad mora uključiti sve Hrvate, na osobit način one koji trebaju usluge ovog gen. konzulata, razumije se u suradnji s veleposlanstvom RH u Bonnu.

Žz: Ovgodišnja proslava Dana državnosti pokazala je da hrvatska društva i udruge mogu dobro surađivati. Međutim, činjenica je da to još uvijek nije suradnja kakva bi mogla i trebala biti. Kakav je odnos gen. konzulata prema hrvatskim društvima u Berlinu i što je s osnivanjem berlinske podružnice HSK za Njemačku?

Korisna suradnja svih udruga

IL: Proslava Dana državnosti je, ja bih rekao, ugodna dužnost i obveza svakog državljanina RH u domovini i izvan domovine. Za nas koji živimo i radimo izvan domovine Hrvatske, ovaj je dan veoma značajan jer bi hrvatska zajednica, ovdje u Berlinu, na taj dan trebala pokazati, na osobit način i Nijemcima i građanima Berlina da smo mi jedna čvrsta, kompaktna cjelina, da smo ljudi koji znaju cijeniti društvene vrednote, da pripadamo među one Europljane koji se ponose svojom državom. To je hrvatska zajednica ovdje,

otkako postoji hrvatska država, na svoj način i pokazala. Suradnja svih hrvatskih društava, udruga, zavičajnih klubova, političkih stranaka, Hrvatske katoličke misije i gen. konzulata RH se pokazala kao pravi put. Generalni konzulat veoma cijeni rad svih hrvatskih društava i udruga u Berlinu kojih je jako puno.

Osim toga smatram da ni jedno društvo, ni jedna udruga nije suvišna i da za sve ima mjesta. Možda se nekada pokazuje samo problem u tome da rad tih društava i udruga treba koordinirati ali postojanje više društava i udruga je samo dokaz naše kreativnosti, našeg raspoloženja i naše odgovornosti za druge. Što se tiče berlinske podružnice HSKNJ, tu ćemo morati svi poraditi na tomu da i mi u Berlinu napravimo jednu podružnicu HSKNJ a za razmisliti je onda, naravno, i o tome da li bi ta podružnica mogla preuzeti pokroviteljstvo, da li bi ona mogla biti krovna udruga za sva hrvatska društva u Berlinu.

Misija na prvom mjestu

Žz: Stav hrvatske države i vlade je da naša diplomatsko-konzularna predstavništva što uže surađuju s hrvatskim katoličkim misijama. Kako surađuju dvije bez sumnje najznačajnije hrvatske institucije u Berlinu, generalni konzulat i HKM?

IL: Zahvaljujem upravo na ovom pitanju jer ga smatram važnim. Zapravo, odgovor na ovo pitanje potvrđuje jednu životnu istinu, a ta je: otkako je prvi Hrvat krenuo u svijet, za njim su krenuli i hrvatski svećenici. Znači hrvatska Crkva se uvijek brinula o tom čovjeku i zato, za mene kao kršćanina, praktičnog vjernika gen. konzulata RH u Berlinu, ovaj vid suradnje je nešto samo po sebi razumljivo. Kad sam prvi puta pozvao sve predsjednike društava i udruga na zajednički dogovor o proslavi Dana hrvatske državnosti onda sam u uvodnoj riječi rekao da je HKM, da je naš misionar prvi, da je broj jedan.

Generalni konzulat RH i Hrvatsko dušobrižništvo priredili su 5. listopada 1996. u dvorani župe sv. Kristofora predstavljanje dviju knjiga: „Povijesna sudba naroda“, autora dr. Franje Tuđmana, i „Sudski progoni hrvatstva“, autora Milana Vukovića. Tuđmanovu knjigu predstavili su dr. Dragoimir Mađerić, direktor „Školske knjige“, prof. Anđelko Mijatović, urednik izdanja, i dr. Ivo Sanader,

predstojnik Ureda predsjednika RH. O Vukovićevoj knjizi je, pored samog autora, govorio i Ivan Bekavac, direktor „Narodnih novina“. Obje knjige predstavljene su brojnoj publici, gotovo svim hrvatskim diplomatskim i konzularnim predstavnicima u Njemačkoj, izdavačima, te poznatim osobama u dijaspori. Program je vodio Silvio Kus, hrvatski konzul za kulturu u Frankfurtu.

EN. KONZUL RH U BERLINU

Hrvatska zajednica u Berlinu

Zašto prvi? Zato, što otkako ovdje u Berlinu postoje, žive i rade Hrvati ovdje su bili naši hrvatski katolički svećenici. I onda, kad se o njima gotovo nitko nije brinuo, o našim radnicima, o njihovoj djeci, socijalnim problemima, kulturnim i nacionalnim problemima, brinula se Crkva. Evo, koristim prigodu da i na ovaj način, ovdje u ovom katoličkom listu, zahvalim svim svećenicima HKM Berlin koji su živjeli i radili s Hrvatima ovdje, a na poseban način, onima koji sada, zajedno sa mnom, žive i rade za našu hrvatsku zajednicu.

Žz: Čuje se da u Berlinu, jedan dio hrvatske djece ne pohađa Hrvatsku dopunsku školu. Kako Vi, gosp. konzule, gledate na tu problematiku i kakav je, po Vašem mišljenju, učinak hrvatske dopunske nastave u Berlinu?

IL: Hrvatska dopunska škola u Berlinu ima neprocjenjiv značaj za drugu i treću generaciju hrvatske djece, a na poseban način one djece koja su se ovdje rodila. Mnogi naši roditelji su se dobro integrirali u ovo društvo, dobro govore njemački ali je velika potreba da njihova djeca ne zaborave hrvatski. Hrvatsku dopunsku školu pohađa oko 900 djece, nemamo još točnih podataka koliko Hrvata živi a ni koliko hrvatske, školske djece živi u Berlinu. Iz dosadašnjega rada i koordinacije Hrvatske dopunske škole u Berlinu mogu reći da gen. konzulat i voditeljica hrvatske dopunske nastave, prof. Dijana Fric, dobro surađuju. Svi učitelji koji rade u hrvatskoj dopunskoj nastavi kontaktiraju gen. konzulat osobno, a i preko voditeljice hrvatske dopunske nastave i tu smo uspjeli uspostaviti potpuno normalan odnos, takav odnos da sam na koordinaciji s novim veleposlanikom RH u Bonnu, prof. dr. Jašićem, čuo da je naše područje gen. konzulata u Berlinu jedno od onih koje nema velikih poteškoća s hrvatskom dopunskom nastavom. Gdje nastaju poteškoće? Često nastaju kod nas samih, kod hrvatskih roditelja koji ne šalju djecu na hrvatsku nastavu. Zatim, problemi nastaju u njemačkim školama, čisto tehničke naravi jer treba osigurati ne mali broj učionica u školama. Problemi, naravno, mogu nastati i u samoj nastavi, i između roditelja i naših učitelja koji dobro rade. Ako se problemi pojave, treba sjesti i vidjeti zašto su nastali, gdje su uzroci te zajednički razmisлити kako ih riješiti.

Žz: Poznato je da sadašnje prostorije gen. konzulata prostorno ne odgovaraju svrsi za koju su namijenjene. Ima li nade da se gen. konzulat preseli na neku bolju lokaciju i što je s kupnjom ili izgradnjom zgrade budućeg veleposlanstva RH u Berlinu?

IL: Nade uvijek ima. Kad je gen. konzulat RH otvoren, krajem 1992. god., onda je trebalo na brzinu pronaći adekvatan prostor, uz, naravno, ograničena materijalna sredstva, praćena i s našim neiskustvom. Kako nismo imali ni hrvatsku diplomaciju tako je moj predšasnik, prof. Marin Mihanović, našao ono što je pod tadašnjim uvjetima i okolnostima mogao naći. Prostorije u kojima se još do danas nalazimo uistinu ne zadovoljavaju potrebe gen. konzulata RH u Berlinu. Na našu veliku sreću pronašli smo adekvatne prostorije koje se rade, dovršavaju, dobili smo suglasnost MVP-a i namjeravamo još u ovoj kalendarskoj godini preseliti i, nadam se, da će te prostorije biti na korist svim Hrvatima, čitavoj hrvatskoj zajednici ovdje u Berlinu. Zgrada veleposlanstva RH još ne postoji, postoje samo određena razmišljanja, koja sam u pismenoj formi dostavio ministru vanjskih poslova prof. dr. Mati Graniću, da bi RH u Berlinu trebala kupiti gradilište a onda bi Hrvati cijele Njemačke sagradili zgradu veleposlanstva s rezidencijom veleposlanika. Nedavno sam to rekao i biskupu hrvatsko-veleposlanstvu s rezidencijom i to iskle-sati iz bračkog kamena na što se on namijao, jer je Bračanin, rekavši da će to njegovi Bračani podržati. Ja, naime, osobno vjerujem da je hrvatska zajednica u Njemačkoj toliko jaka i da ima toliko volje da ovakav projekt ostvari. Smatram ovo velikim izazovom, da veleposlanstvo RH sagradimo na ponos hrvatskoj zajednici u Njemačkoj kao što su, recimo, Hrvati u Canberri (Australija) napravili prekrasno zdanje što im stvarno služi na ponos kao i cijelom hrvatskom narodu u domovini.

Žz: Gosp. profesore, Vi ste u proljeće o.g. na mjestu šefa gen. konzulata RH u Berlinu zamijenili prof. Marina Mihanovića. Isto tako došlo je do uobičajene smjene ostalih konzularnih djelatnika, tako da je to sada sasvim nov sastav. Recite, kakvi su planovi, uz diplomatske dužnosti, glede hrvatskoga korpusa u Berlinu?

Promjene i planovi

IL: Došlo je ove godine do promjena u svim diplomatsko-konzularnim predstavništvima, tako se i određeni broj naših konzula u kolovozu vratio u Hrvatsku. Novi broj konzula je već došao, odnosno doći će do kraja ove ili početkom sljedeće godine u gen. konzulat RH u Berlinu. Već je došla gđica Mirta Mandić, konzul-savjetnik, koja je voditeljica konzularnog odjela i radi na konzularnim poslovima. U studenom će doći konzul za gospodarstvo i turizam, a sljedeće godine namjeravamo, namjestiti i konzula za kulturu i školstvo.

Žz: I za kraj, recite nam nešto o sebi.

IL: Da, o sebi je uvijek najteže govoriti. Ja sam živio, studirao i radio više godina u Beču i Bečkom Novom Mestu. Oženjen sam, otac troje djece, najstariji je u vojsci a dvoje su ovdje, pohađaju gimnaziju u Berlinu. Supruga je također ovdje. Nakon 17 i pol godina boravka u Beču, 1990. godine sam se vratio u Hrvatsku, jer sam osjetio da i ja, moram dati svoj doprinos u stvaranju hrvatske države. U Beču sam radio kao savjetnik za naše građane, kao tumač u zavodu za zapošljavanje i poreznom uredu. Nakon studija sam radio jedanaest godina kao profesor a radio sam i kao akademski pastoralni asistent u Bečkoj nadbiskupiji s ovlaštenjima bečkog nadbiskupa, kardinala Königa. Vratio sam se na otok Krk gdje sam radio s djecom, sa starim ljudima i uključio sam se u pripremu obrane RH i mogu reći da sam ponosan na našu krčku bojnu koja je branila Hrvatsku od agresora u Lici. Od 1993. sam u MVP-a i eto, od proljeća ove godine, generalni konzul RH u Berlinu. Došavši na ovaj svoj prvi mandat, našao sam hrvatsku zajednicu veoma živu, dinamičnu, našao sam puno posla što me na osobit način veseli jer smatram da se čovjek samo radom može dokazati. Svoju dužnost smatram veoma odgovornom i mislim da onaj tko ima više odgovornosti treba više i raditi. Zato sam i prihvatio ovaj izazov i smatram da ću ga, uz pomoć Božju i svih djelatnika u gen. konzulatu RH i uz pomoć hrvatske zajednice u Berlinu, uraditi na onakav način kao što to moja država i moj narod od mene očekuje.

Dopustite mi na kraju pozdraviti uredništvo „Žive zajednice“ i sve čitatelje ovih lije-pih i korisnih novina. Razgovarao: Ivek Milčec

ZABORAVLJENI SVEĆENICI U HRVATA

JURAJ TORDINAC, PJESNIK

Piše: Ivo Hladek

Baščica mladog kapelana

Uzalud sam još od Uskrsa čekao pjesnikov odgovor iz Istre glede podataka o Jurju Tordinu (1813–1893); Balentović je već o njemu pisao u „Susretima“. Na moje ponovno pismo u srpnju mi odvrća: „Tri dana nam je sandučić pošte bio pokvarene brave, možda nam je još što ukradeno. Nisam dakle primio tvoje prvo pismo. Evo ti podataka, al ako želiš još nešto znati, tu je naš telefon – Jelena je u kuhinji uvijek kraj telefona!“ Kao da iz Umaga čujem njezin smijeh: „Stari, jesam li sad tvoja sekretarica? Koliko plaćaš? Smijem li već kod Albanca naručiti zlatnu narukvicu?“

Za vrijeme studija u Đakovu, naišao sam u sjemenišnoj biblioteci na požutjele knjige pripovijedaka Jurja Tordinca, a u naslovu blijedi crtež tad još mladog župnika čiji me lik podsjetio na popularnu pjesmu „U baščici mladog kapelana cvjeta grana majskog jorgovana“. Danas, nakon pedeset godina, gledam u „Povijesti hrvatskog naroda“ (T. Macan, 1992.), pod naslovom „Muževi ilirske dobe“, malu ovalnu sliku prosijedog kanonika Tordinca. Od 60 portretiranih „ilirskih muševana“ jedna trećina su svećenici i redovnici. „Svećenik Jure Tordinac spadaše među gorljive pristaše Gajeva ilirstva“ (Šurmin, „Povijest književnosti“, 1898.). Tordinci, malo selo na rječici Vuki između Osijeka i Vukovara, dalo je više „kulturnih radnika“. Osim Jurja, hvali književna kritika nešto mlađeg Nikolu Tordinca (1858–1888). Ali „drug“ Šicel („Pregled novije hrvatske književnosti“, 1966.) piše: „Od ostalih pisaca ilirizma, koji su na literarnom području dali vrlo malo ili gotovo ništa, spomenut ću samo nekoliko imena, uglavnom sve stihotvorci i skupljači narodnog blaga, ponajviše bez književnog talenta“, pa on brižno „zaboravlja“ na primjer svećenike Pavla Štoosa (1806–1862), Ivana Antunovića (1815–1895), Ivana Danilo (1820–1895), Matu Bastiana (1828–1885), fra Ivana F. Jukića (1818–1857), Paju Kujundžića (1859–1915) i mnoge druge.

Objektivni historičari su drugačije o tome pisali nego naši „samoupravni“. „Nekoć su svećenici, redovnici i biskupi bili najbolji savjetnici i najsigurniji vodiči naroda“ (Gobineau, „Renaissance“). Dosta se sjetiti, da su u srednjem i novom vijeku svećenici i redovnici bili jedini pismeni ljudi u Hrvatskoj. Uz samostane i biskupske katedrale nastaju „pisaonice“, škole, knjižnice i arhivi.

„Tada niču po Hrvatskoj kulturne udruge, tiskaju se knjige temeljnih nacionalnih vrijednosti. Biskup Strossmayer stpendira mnoge perspektivne mlade ljude“ (Šuljak, „Diacovensia“ 1994.).

U našoj književnosti se rado zaboravlja da su najstarije latinske i hrvatske rukopise sastavljali biskupi i njihovi svećenici: „Osorski evanđelistar“ (1082.), „Bečki listići“ (1090.), istih godina „Ljetopis popa Dukljanina“, „Vinodolski zakoni“ (1225.), „Solinska povijest arhidakona Tome“ (1250.), „Poljički statuti“ (1440.). Nakon pronalaska modernog tiska u Njemačkoj (Gutenberg, Mainz oko god. 1450.), nisu dali pisati i tiskati prve hrvatske knjige ni bogati gradovi Dalmacije niti velemožno plemstvo, nego onaj danas zaboravljeni modruški biskup Šimun Kožić Benja (1460–1530). Jedva 30 godina iza otkrića tiska, on na svoj trošak i uz veliki trud osniva „v Rici“ prvu hrvatsku tiskaru te u nekoliko mjeseci daje tiskati prvih šest hrvatskih knjiga, među kojima „Misal hrvacki“ (1483.), a 1530. „Bukvar“, prvu hrvatsku „početnicu“, „na Božju hvalu i hrvckoga jezika prosvćenije“. Ovaj biskup siromašnog Gorskog Kotara otvara još tiskare u Kosiću (1491.) i na Senju (1494.).

Od slične važnosti za narodnu prosvjetu Hrvata, iz nama bližih dana, nisu bili austrougarski ili tzv. jugoslavenski vladari, nego porečki preporoditelj biskup Juraj Dobrila (1812–1882), te veliki mecena, biskup J. J. Strossmayer (1815–1905).

Rijetko se danas spominje činjenica da su prve škole (iz kojih je stoljećima proizlazio cvijet književnosti i znanosti) u 16. i 18. st. osnivali i vodili isusovci i franjevci: Zagreb, Varaždin, Križevci, Rijeka, Požega, Osijek, Ruma; samo u Slavoniji su istovremeno franjevci djelovali kao odgojitelji u Našicama, Osijeku, Nijemcima, Slav. Brodu, u Iloku. Istom mnogo kasnije, po

tim crkvenim uzorima, država koncem 19. st. otvara prve gimnazije u Hrvatskoj.

Ali usprkos tome, za mlade Hrvate „prava“ naobrazba i hrvatska književnost počinju s „partijom“ i s Krležom, pa se počelo od tada sistematski prešućivati sve duhovne pisce i pjesnike, pa kad su „drugovi“ to baš morali, govorili su o njima samo s prezirom („ponajviše bez književnog talenta“).

Za vrijeme njegova župnikovanja po zabačenim selima, daleko do većeg grada, Juraj Tordinac (kao i drugi „ilirski“ svećenici), da bi mogao „dati ono malo ili gotovo ništa“ (Šicel), morao je doista posjedovati neumorni pionirski duh. Radeći u korist nepismenog Šokca, prostih težaka bez drugih interesa osim dobre žetve, brzih konja i šljivovice, prepušten sâm sebi: Zagreb daleko, jedva stare novine ili časopisi – na selu nije bilo mjesta romantičnoj „baščici mladog kapelana“. Šurmin piše: „On je htio izvesti popravak u onome što ne valja, a odlikovao se lijepim, lakim pripovijedanjem“, kao toliki drugi duhovnici prije njega: Marin Držić (1508–1567), isusovac Bartol Kašić, autor prve hrvatske gramatike (1575–1650), fra Andrija Kačić-Miošić (1704–1760) i drugi.

Evo nadoh u starom broju „Koncila“ značajnu rečenicu, piše mi jučer Ivo Balentović iz Umaga: „Na Kašićevom grobu u rimskoj crkvi Al Gesù nije se jučer – 15. 8. 1975. – našao ni jedan cvijet uspomene kod nezahvalnih, zaboravnih potomaka njegova naroda!“ Pa svršava: „A šta će biti od nas stihotvoraca, koji nismo ni štampali prve knjige kao Kažotić Benja nit sastavili prvu hrvatsku gramatiku kao Bartol Kašić? Ostavimo to! Ako još nešto zaželiš znati, javi se – Jelena je uvijek u kuhinji kraj telefona“. A iz daljine onda čujem: „Stari, koliko plaćaš sekretaricu?“ ■

Tren svjetlosnog loma

Ne možeš razdvojiti

Što je u cjelinu sraslo:

Usne od poljupca nikad se ne rastaju,

Kiša bez oblaka nije kiša,

Plač bez suza ne priznajem.

Zajednički korijen ostaje zauvijek u srcu

I onda kad zaborav, naižgled,

Prekrije sjećanja

Dovoljan je tren svjetlosnog loma
u kaplji rose

Ili riječ neka, san

Da iznova sve zazeleni i zažari

Kao voćnjak u proljeće.

Dalibor Perković, Mainz

VJEROM KROZ ŽIVOT • GLAUBE UND LEBEN

POSLANJE CRKVE U SVIJETU

Piše: Vlatko Marić

Crkva i kršćanin u svijetu

U suvremenom svijetu je sve više osporavatelja djelovanja Crkve. Osporavanja i prosvjedi dolaze od ljudi i skupina izvan Crkve, ali i iz same Crkve. Crkva, kršćani, ne može zanijekati svoje poslanje: navješćivanje Isusove Radosne vijesti. Isus ne prisiljava nikoga, nego svakomu ostavlja slobodu, a ne odbacuje ni one koji se opredijele drugačije.

U zadnje vrijeme Crkva je posebno na meti mnogih svjetskih medija, ilegalnih i legalnih organizacija i institucija. Sve one više manje ciljaju Crkvu i njezino djelovanje. Ti napadi su vrlo različiti u svojoj motivaciji i cilju koji žele postići. Oni idu od protesta protiv Papina dolaska (kao što je to bilo prilikom Papina posjeta Francuskoj ili Njemačkoj), protiv katoličkog morala, protiv neke odluke rimske kurije, zabrana djelovanja katoličkim misionarima u nekim islamskim zemljama, pa do ubojstva katoličkih svećenika, kao u Alžiru.

Prosvjedi protiv načina djelovanja Crkve i njezina odnosa prema nekim problemima ne dolaze samo od onih koji se nalaze izvan nje, nego također od onih koji se nalaze u Crkvi. Ova konstatacija navela je neke sociologe religije da jednostavno zaključe kako Crkva mora revidirati svoje djelovanje, svesti ga na minimum, odnosno kompletno prestati djelovati, budući da se njezino djelovanje osporava sa svih strana.

Ta spoznaja ukazuje da Crkva mora i treba pokušati sagledati zašto i zbog čega dolaze te kritike. Ona se mora upitati imaju li ove kritike opravdanje? Je li Crkva uistinu kočnica napretka? Ili je Crkva zaštitnica vrijednosti koje potrošačko društvo uništava? Nije li ona zadnje uporište čovjekovih vrednota i njegova dostojanstva? U svakom slučaju, Crkva, pa i svaki kršćanin, mora odgovoriti na ova pitanja.

Osporavanja izvan Crkve

Prije nego pokušamo odgovoriti na ova pitanja valja primijetiti da se odgovori koji dolaze izvan Crkve moraju razlikovati od odgovora na pitanja koja dolaze iz same Crkve. Pitanja i osporavanja koja dolaze izvan Crkve su različito motivirana i usmjerena. Pitanja koja dolaze izvan Crkve ciljaju sami smisao postojanja Crkve kao stvarnosti i institucije u svijetu. Crkva ne ostavlja ravnodušnim svijet nego izaziva pitanja, pa čak dovodi u pitanje njegov način postojanja i djelovanja. Svijet i neke organizacije i udruženja vide Crkvu u najmanju ruku kao konkurenciju, ako ne i neprijateljicu. To znači da Crkva, ali i svaki njezin član, mora postati svjestan te činjenice. Ali Crkva se ne smije postaviti kao neprijateljica prema onima koji ju kao takvu gledaju. Ona mora biti animirana zadaćom koju joj je Krist Isus povjerio: *navješćivati Radosnu vijest*. Crkva je zabrinuta za ovaj svijet, za svakog čovjeka. Ona se mora boriti za slobodu i dostojanstvo svakog čovjeka bez obzira da li je on njen član ili nije. Ona slijedi Krista koji u svakom čovjeku vidi brata, bližnjeg, ali kojemu ostavlja slobodu da se odluči hoće li mu se pridružiti ili ne. Krist ne osuđuje nikoga, ali zato žali za onima koji se od njega udaljuju. Krist naučava, ali svoj nauk nikome ne nameće. Budući da se Crkva ovako ponaša i treba ponašati, ona će uvijek imati osporavatelje i protivnike.

Prigovori iz Crkve

Osporavanja i pitanja koja dolaze iz same Crkve su sasvim drukčijeg karaktera. Ona ne dovode u pitanje misiju i identitet Crkve, ali ipak su različita porijekla. Vrlo često dolaze samo zato što pojedini članovi, grupe pa čak i pojedine mjesne Crkve nisu

dovoljno obaviještene o razlozima i motivacijama Crkve u donošenju nekih odluka.

Ponekad se jedna takva odluka ili deklaracija ne tiče života mjesne Crkve i nema nikakve potrebe da se primijenjuje u toj Crkvi. Događa se da vrlo često pojedini kršćani i skupine, svjesni poslanja Crkve u svijetu, te oni koji se nalaze na rubovima Crkve ili su usko vezani uz skupine izvan Crkve, nastoje da Crkva bude pažljiva prema svijetu i ljudima izvan Crkve, pa upozoravaju da neke odluke, neki crkveni zakoni, ne odgovaraju aktualnom trenutku i misiji Crkve. Ponekad osporavanje nekih crkvenih odluka dolazi jednostavno iz nepoznavanja prave biti i poslanja Crkve. Zato Crkva (vjernici, biskupi i papa) treba biti osjetljiva na ove glasove iz same Crkve i pokušati ih shvatiti kao dobromamjerne. Oni su znak da je negdje u Crkvi jedan član, jedan dio živog tijela Crkve bolestan, da treba pomoći i lijek.

Govor Evanđelja

Crkva mora biti svjesna svoje misije, a time i svoje uloge u svijetu. Ukoliko bi se Crkva odrekla, ili zanemarila misiju koju joj je Krist povjerio (a to vrijedi za svakog kršćanina, člana Crkve) ona bi izgubila svoj identitet.

Postavlja se pitanje kako živjeti, ući u dijalog s onima koji se opiru njezinim idejama i djelovanju u svijetu? Kako odgovoriti na proteste i osporavanja koji dolaze iz same Crkve? Ponekad Crkva, i kršćanin, ne može ili neće moći ući u dijalog s drugom stranom, jer druga strana ne prihvaća postojanje Crkve, kršćanina, njihovo pravo da izreknu svoju istinu. A za dijalog je potrebno da obje strane saslušaju jedna drugu i pokušaju razumjeti i naći ono što ih povezuje. Pritom Crkva ne smije odstupiti od onoga što je njezina bit, identitet. Govor Crkve treba biti jasan i konkretan. Što to znači? Crkva mora naviještati Evanđelje, Radosnu vijest za čovjeka. Ta Radosna vijest jest konkretna: Bog ljubi čovjeka do te mjere da je ušao u čovjekov svijet, u čovjekovu konkretnu stvarnost te postao čovjeku u svemu sličan, osim u grijehu. Živeći među ljudima konkretni život, Krist je pokazao kako čovjek može biti bliz Bogu, biti dionikom Božje slave. To je konkretna Radosna vijest za čovjeka. Da bi to čovjek mogao lakše shvatiti i ostvariti, potrebno je da se susretne s konkretnim Isusom iz Nazareta. On nam pokazuje put, on je jamac čovjekove sreće i uspjeha, ulaska u slavu Božju. Upravo je Isus iz Nazareta model susreta i življenja s drugima. On susreće svakog čovjeka i svakomu ostavlja mogućnost da se opredijeli. Nikoga ne prisiljava da prihvati njegovu mišljenje, nego ga ostavlja slobodnim u njegovoj odluci. I onoga trenutka kad se taj drugi odlučuje drugačije, njegova ljubav nije manja, on ga i dalje voli i za njim žali. Isto tako nečije odbijanje Radosne vijesti nije ga navelo da prestane naviještati tu istu Radosnu vijest i da pokuša ući u dijalog s onima koji se ne slažu s njim. Krist je došao kako bi ljudi upoznali njegova Oca. Crkva je u svijetu da bi ljudi imali priliku upoznati Krista i njegova Oca. Ona to ne smije zaboraviti. Kršćani to ne smiju zaboraviti. To je njihova misija. Oni to moraju svjedočiti riječju i djelom, životom. Ta je misija povjerena Crkvi i svakom kršćaninu.

PASTORAL

SKUP PASTORALNIH SURADNICA I SURADNIKA HRVATSKIH KATOLIČKIH ZAJEDNICA

Piše: Stanka Vidačković

Možda i postoj

Zanemarena životna dob

S. Valentina Mandarić govorila je o „Preadolescenciji-zanemarenom životnom razdoblju“, te o „Katezezi za preadolescente pod vidom sadržaja i metodičkih pristupa“. Rekla je da je i sam pojam „preadolescencija“ novijeg datuma, a označava specifično životno razdoblje od 10.-14. godine („negirana dob“, „vrijeme puberteta“). Preadolescencija je

prihvaćaju bez nekog unutarnjeg pristajanja. Oni se jedino dobro osjećaju u skupini svojih vršnjaka gdje se radaju i prva prijateljstva, njeguje isti stil oblačenja i prihvaćaju iste vrijednosti. Prilagodavanje skupini zahtijeva činiti, reagirati, razmišljati i ponašati se po određenim pravilima što i nije uvijek jednostavno.

Delegat za hrvatske svećenike
Njemačkoj fra Bernard Dukić organizirao je seminar za permanentnu izobrazbu pastoralnih suradnika u Eriskirch-Moosu na Bodenskom jezeru, od 30. rujna do 3. listopada, o temi: „Vjerski odgoj“

Prof.
Marko
Jerković

prijelazno doba od djetinjstva u adolescenciju, koje sa sobom nosi puno poteškoća ali i pozitivnih potencijala. Mladi u ovoj dobi su aktivni, vole eksperimentirati, oduševljavaju se za ideale i opredjeljuju za otkrivene vrednote. No, istovremeno se javljaju i konflikti s roditeljima u traženju više slobode, disharmonija u psihofizičkom razvoju, pritisak programiranog života i nedostatak čvrstih tradicionalnih uporišta. Preadolescenti se okreću prema svome vlastitom „ja“ i koncentriraju se na osobne probleme. Dinamički proces koji teži k zrelosti („rast“) utječe na fizički, intelektualni, emotivno-efektivni i spolni razvoj. Raste njihov interes za skupinu vršnjaka i uspostavljanje prijateljstava s osobama drugog spola, a umanjuje se svijet odraslih. Javlja se interes za povijest, prenaplašena smisao za kritičnost, kuju se planovi za budućnost i dolazi do prvih konflikata s roditeljima. Jedna zgodna crtica govori o tome što djeca misle o svom ocu: Dijete od tri godine: „Otac sve zna!“ Dijete od osam godina: „Otac zna gotovo sve!“ Dječak od dvanaest godina: „Otac ništa ne razumije!“ Mladić od dvadeset godina: „Pitaj ću savjet od oca“. Muškarac od četrdeset godina: „E, kad bih bar još imao oca!“ U toj dobi mladi se žele osloboditi obveze pohađanja vjeronauka ili ga pasivno

Popularnost Isusa Krista

Noviji katehetski dokumenti upozoravaju na važnost ovog životnog razdoblja te ističu da je za svaku pojedinu dob potrebno prilagoditi katehetske sadržaje. U izradi katehetskih programa treba voditi računa o posebnostima djetinjstva, preadolescence, adolescencije i kasnije mladosti. Važno je i uočiti sociološke uvjete u kojima današnji mladi žive, voditi računa o konkretnoj situaciji, jer nije isto raditi s mladima u selu ili gradu, u domovini ili ovdje u Njemačkoj. Temeljno je pitanje vjeronaučnog programa: „Tko je za mene Isus Krist?“ U katezezi treba omogućiti vjeroučenicima da se istinski susretnu s Isusom iz Nazareta, s Isusom koji živi konkretnu ljudsku povijest, jer je to jedini put da se susretnu s kršćanskom stvarnošću. Svesti kršćanski odgoj na kontakt vjeroučenika sa suhoparnim sadržajem katekizma znači lišiti ga životvornosti. Čini se da ne pronalazimo načina kako mladima prereći Evanđelje. Bibliju treba prezentirati na jednostavan način, birajući one sadržaje koji će staviti u dijalog

biblijsko iskustvo sa životnim iskustvom vjeroučenika. Preadolescenti trebaju živjeti iskustvo Crkve kroz život župne zajednice, biti aktivno uključeni u liturgijski život, te upoznati liturgijske simbole. Truditi se treba otkriti mladima vrijednost i ljepotu „stvorenoga“ usmjerujući pažnju na čovjeka kao krunu svega stvorenog. Cijela kateheza je zapravo osvjetljavanje ljudske egzistencije kroz spasenjske zahvate Boga u ljudskoj povijesti.

S. Valentina je naglasila da katehizirati ne znači jednostavno poučavati, kao što to čine profesori drugih školskih predmeta, nego prenijeti poruku života! „Naviještati Krista ne ograničava se na ponudi čistih ideja, nego zahtijeva odgovor slušatelja. U naviještanju vjere mladima važno je predočiti Boga ljubavi koji dira ljudsko srce, koji se zanima za čovjeka, blizak mu je i u patnji i u radosti, Boga koji prašta... Kod planiranja katehetskog programa treba postaviti jasne ciljeve, odlučiti se za metodologiju vjeronaučne nastave, te adekvatnu provjeru da vidimo u kojoj

Djecu je još uvijek, uz odgovornost roditelja, donekle lako držati na okupu, te ih pripravljati na sakramente, ali poteškoće nastaju s preadolesencijom. Samo teoretski govor o Bogu nije dostatan ni djeci ni odraslijima. Potrebno im je druženje i doživljaj zajedništva cijele zajednice, kao ovoj djeci iz Rüsselsheima na hodočašću u Maria Einsiedelu

ERISKIRCH-MOOS, 30.9.–3.10.1996.

nešto kao Bog?

preadolescenata". Predavači su bili prof. sestra Valentina Mandarić s Katehetskog instituta u Zagrebu i vlč. Marko Jerković, profesor katehetike na Teološkom fakultetu i predstojnik biskupijskog katehetskog ureda u Đakovu.

smo mjeri ostvarili postavljene ciljeve. U prenošenju vjerskih sadržaja treba učiniti sve da vjera prožme cjelokupni život mladih, kako bi oni u liturgijskom životu Crkve pronašli više od jednog praznog mjesta na dnu crkve."

Crkva – zastarjela i dosadna

Prof. Marko Jerković održao je dva referata s temama: „Sakramenat potvrde i vjera preadolescenata“ i „Zadaće župne zajednice i kateheta u pripravi na sakramenat potvrde“. Vjerski život današnjih mladih uvelike se razlikuje od vjerskog života prijašnjih generacija, kad je vjera bila nešto samo po sebi razumljivo. Današnji mladi, a posebno u zapadnim zemljama, doživljavaju vjeru kao nešto što pripada tradiciji i ima „muzejski karakter“, te nema značenja za njihov konkretni život. Oni se vrlo brzo distanciraju od vjere koju su kao djeca upoznali i živjeli u svojim obiteljima. Svoju vlastitu religioznost oni doživljavaju na sasvim novi način.

Evo rezultata istraživanja jednog njemačkog katehete o vjeri pripravnika na sakramenat potvrde: „Crkva je zastarjela i dosadna“; „Crkva je za bake i malu djecu“; „Crkva ne govori jezikom današnjeg vremena“; „Biblija je zbirka starih priča koja je za djecu jako dobra, ali nema nikakve veze s današnjim životom“; „Oduševljava me Isusova ljudskost, ali ne razumijem poruku uskrsllog Krista“; „Tko zna postoji li Bog, nitko ga još nije vidio, a u starog djeda s dugom bradom vjeruju još samo djeca“; „Ali, možda postoji nešto kao Bog, jer odnekuda je morao doći svijet, nešto je moralo biti na početku?!“; „To što Crkva kaže o Bogu čini mi se kao neka priča, ali ponekad u sebi osjetim nešto posebno i tad pomislim, nije li to ipak možda Bog?“. Postoji nešto što mi daje sigurnost, doživljavam to kao Nekoga komu mogu sve reći, nekoga tko je uvijek sa mnom. Mora postojati smisao života i svijeta i ja bih želio znati koji je, netko mi to mora objasniti!“; „Svatko mora u nešto vjerovati i nešto je za svakog bitno, svatko ima nešto drugo što mu puno znači, samo većina ljudi o tome ne priča“; „Ponekad navečer, kad sam sam i ja molim, jednostavno razgovaram s Nekim, iako nisam sto posto siguran da li me On sluša, ali jednostavno to činim nadajući se da to ima smisla!“

Prof. M. Jerković je naglasio da je priprema na sakramenat potvrde šansa za osloba-

▼ Zajednička slika za uspomenu sudionika pastoralnog skupa na Bodenskom jezeru.

danjem od krivih i djetinjih slika o Bogu, te stvaranje potpunije slike i uspostavljanje novih odraslih odnosa s Bogom. Kroz analizu vlastitih iskustava mladi mogu vidjeti tragove Božje prisutnosti, ali potrebno je stvoriti atmosferu povjerenja da bi oni mogli govoriti o osobnim vjerskim iskustvima. Prava kateheza pomaže mladima da u svom životu dožive Boga i otkriju njegovu ulogu i značenje. Pitanje osnovnog životnog smisla mora biti tema pripreme na potvrdu. I pored njihovog kritičnog stava prema vjeri i religiji, nije strana molitva preadolescentima. Njima je teško pričati o vjerskim iskustvima, područje vjere je „tabu tema“.

Polazišna točka, sadržaj i cilj u pripravi na sakramenat potvrde je život mladih i to se nikad ne bi smjelo zaboraviti. Školskom vjeronauku nedostaje katehetska dimenzija: mladima se daju informacije o vjeri, ali nedostaje življena vjera. Veliku pažnju trebalo bi posvetiti crkvenom aspektu sakramenta potvrde. Bitni cilj je uključivanje mladih u župnu zajednicu i liturgijski život. Bit će korisno organizirati susrete pripravnika s pojedinim crkvenim skupinama. Pismenim putem informirati roditelje o pripravi, više puta ih pozvati na susrete i seminare, ako je zgodno i kod kuće ih posjetiti da bi upoznali i ostale članove obitelji, poučiti ih o uloji kumova. Stavovi roditelja utječu na stavove mladih, te sve ovo koristit će osmišljavju života i dubljeg doživljavanja vjere.

Radni priručnik o krizmi

U razgovoru i radu u skupinama istaknuli su problemi s kojima se pastoralni radnici i radnice susreću u katehiziranju. Na prvom mjestu je nedovoljno poznavanje hrvatskog jezika, te je mladima mnoge teološke pojmove teško objasniti. Premalo je vremena za pripremu kateheze, jer su katehete opterećeni i drugim poslovima u misijama. No, najveći im je problem što nemaju prikladan katekizma. Fra Bernard Dukić je izvijestio nazočne da je Katehetski odbor, formiran na prošlom sastanku, pripremio dvadeset kateheza za sakramenat potvrde, koje će biti skupljene u radni priručnik pod naslovom: „Vjera i moj život“. Te kateheze bit će poslone na sve misije, a nakon jednogodišnjeg iskustva i stručnog mišljenja, ovaj priručnik bi se trebao tiskati, te bi se ubuduće koristio za pripremu na sakramenat potvrde mladih u iseljeništvu.

Pastoralni suradnici i suradnice našli su vremena i za molitvu, pjesmu, razgovor, pošli na izlet brodom po Bodenskom jezeru i posjetili „Zeppelin“ – muzej u Friedrichshafenu. ■

BLAGO MILOSRDINIMA • HILFE IN NOT

Frau Schwarzwälder, kuma iz Offenburga, sa svojim kumčetom Marijetom Franjić i njezinom majkom Marijanom iz Vareša.

Susret s majkama i djecom

Skupina njemačkih kuma i kumova, pod vodstvom Mije Vidovića iz Offenburga, posjetila Hrvatsku i BiH, te se susrela s djecom i majkama kojima pomažu.

Skupina od 50 njemačkih kumova posjetila je ovog ljeta u organizaciji Caritasa iz Offenburga Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Mijo Vidović, socijalni radnik iz Offenburga, koji je do danas pronašao kumove za 1 041 dijete bez jednog ili oba roditelja s područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine, imao je pune ruke posla oko uvjeravanja njemačkih kumova da im je sigurnost za vrijeme putovanja zagarantirana.

Prva etapa putovanja bio je glavni grad Hrvatske – Zagreb gdje je grupu primio potpredsjednik Hrvatskog Sabora Dražen Budiša. On se u ime Sabora i hrvatskog naroda zahvalio svima koji su nesebično pomagali hrvatski narod u najtežim trenucima njegove povijesti. Potpredsjednik Sabora je zamolio prisutne njemačke kumove da prenesu zahvalnost hrvatskog naroda svojim sunarodnjacima u Njemačkoj.

Poslije razgledanja Zagreba grupa se uputila preko Turnja prema Plitvicama gdje su prvi puta bili konfrontirani sa svim strahotama ratnih razaranja. Mnogi su bili bez riječi i zaprepašteni, a oni stariji među njima sjetili su se svih ratnih strahota koje su sami doživjeli tijekom Drugog svjetskog rata. Međutim, nakon napuštanja totalno razorenog i sada obnavljanog Turnja, sudionici putovanja stigli su u nacionalni park Plitvice, i mnogi nisu mogli vjerovati da imaju pred sobom takve prirodne ljepote usred ratom razorene i opustošene zemlje.

Preko kraljevskog Knina i kratkog zadržavanja u „glavnom gradu“ propale paradržave, grupa je u predvečer stigla u Split, u hotel „Lav“ u kojem još uvijek obitava preko tisuću prognanika i izbjeglica. Hotel „Lav“ je najbolji primjer kako

krvavi rat pogađa ljude i tamo gdje nije bilo direktnih ratnih razaranja.

Nakon razgledanja Dioklecijanove palače i stare jezgre Splita grupa njemačkih kumova uputila se preko Makarske i Vrgorca do Medugorja gdje je upriličen sastanak s udovicama i njihovom djecom. Mnogi su bili ganuti od uzbuđenja čekajući da prvi puta vide djecu koju pomažu godinama i koju poznaju samo preko pisama. Udovice iz Čapljine, Stoca, Mostara i Širokog Brijega pozvali su odmah svoje kumove svojim kućama.

Sljedećeg dana grupa njemačkih kumova sa „svojom djecom i njihovim majkama“ uputila se nakon svete mise na brdo Križevac kako bi svi skupa molili za mir na ovim prostorima. Mnogi njemački kumovi bili su zadivljeni vjerom i nadom u bolje sutra koje se jednostavno moglo osjetiti kod mnogih udovica.

Petoga dana boravka na prostorima Hrvatske i Hercegovine sudionici su obišli Stolac i njegovu okolicu, a potom se susreli sa 120 djece i njihovih majki u Čapljini. Djeca iz Čapljine priredila su svojim gostima prigodnu svečanost, a majke ručak koje su pripremile od vlastitih proizvoda. Na svečanosti u Čapljini goste je pozdravio između ostalih i gradonačelnik Čapljine gosp. Krunoslav Kordić i dosadašnji čapljinski župnik fra Mićo Pinjuh. Grupa njemačkih kumova mogla je prvi puta izravno doživjeti kako funkcionira raspodjela novca djeci odnosno njihovim majkama budući da je organizator kumstava Mijo Vidović tom prilikom podijelio novac prisutnim majkama i njihovoj djeci.

Poslije podne grupa se upućuje preko razorenog Počitelja u Mostar gdje su strahote rata još vidljivije. Mnogi su izne-

nađeni i voljom ljudi za obnovom svojih razrušenih domova. Nakon sv. mise u katedrali koju je predvodio mostarski biskup Ratko Perić, njemački sudionici se ponovo sastaju sa svim udovicama i njihovom djecom gdje im gosp. Mijo Vidović ponovo uručuje donacije njemačkih kumova. Njemački kumovi izražavaju svoje zadovoljstvo organizacijom susreta i podjelom novca kako u Čapljini tako i u Mostaru.

Šestog dana boravaka grupa se preko Medugorja i Makarske vraća u Split i posjećuje otok Brač gdje uživa u ljepotama jadranske obale i mnoštvu kulturnih spomenika.

Sljedećeg dana autobus pun njemačkih kumova kreće preko Šibenika, i nakon razgledanja ratom oštećene šibenske katedrale i crkve u gradnji u šibenskom naselju Ražine, stiže u Zadar, gdje im suradnici Caritasa pokazuju znamenitosti Zadra i njegovo kulturno blago.

Napuštajući Zadar, puni lijepih dojmova, sedmog dana putovanja, grupa kreće preko Maslenice, Karlobaga, Senja, Rijeke do Opatije.

Jadranska obala sa svojim otocima i prelijepim uvalama toliko se dojmila sudionika da su mnogi izjavili kako su im ovo najljepši trenuci u životu. Opatija i primanje u baroknom hotelu „Mozart“ činili su vrhunac putovanja.

„Naša tri cilja ovog putovanja – susret s djecom i majkama, pokazivanje ratom razorene zemlje i doživljavanje prirodnih i kulturnih ljepota – u potpunosti smo ostvarili. Nadamo se da smo s ovim dali mali doprinos ponovnom uspostavljanju turizma u našoj Hrvatskoj“, ističe sa zadovoljstvom Mijo Vidović, organizator putovanja.

T.G.

MLADI HRVATSKI ODISEJ • JUGEND SCHREIBT

Koja gora, brate Ivo

Kad zategnem
žice tamburice,
puknut će tišina
ispod Vlačića.
I kad se
kozjom stazom spustim
do jednog
i drugog Travnika,
pitat će me
i fratri
i jezuiti:
Koja gora,
brate Ivo
razgovora nema?

A ja ću
ispod hrasta,
zategnutih vezica,
čekati Razgovornika
da skupa krenemo
vrltima i livadama,
Lašvom i Vrbasom,
do porušenih
mostova i vodenica.
A kad se osvježe naša grla
vodom
netaknutog vrila,
poletjet će
naša pisma iznad tornjeva,
visoko,
kako se uvijek pivalo. B.R.

Anđeo i Ana

Srili su se
na vrilu
zvanom Studenac,
na kojem se napaja
čovik i blago.
Na vrilu razgovora
ujaka i gosta.
Na vrilu
ispod hiže didove.
Na vrilu
u Milama,
pokraj Visokog.
On katolik,
ona krstjanka.
I ne bi bilo kraja
ljubavi čistoj,
da tuđinci ne sidoše
do vrila
i verigama,
umisto prstenjem,
zapečatiše ljubav
Anđela i Ane.

B.R.

Dovijeka jedno

Poput sunca koje zalazi
i ponovno izlazi
tvoja je ljubav
Izabranima jednako svijetli
i noću
i danju

Njezin se krug nikada zatvoriti neće
jer ni noći ni dana biti neće
Bit će samo ona
a mi u njoj
Bit ćemo jedno
dovijeka

Tony Gabriel

Ljepotice iz Mannheima ispred crkve nakon hrvatske mise

Moja domovina

Moja domovina je ljepota,
ja je grlim do kraja
života.

Ona ima šume, ruže rumene,
vinograde i trave zelene.

Njena stopa je kao morski val,
volim je kao more žal.

Zato ću cijelog života
mislit na nju –
svoju domovinu.

Marjana Šalić, Frankfurt

Tvojim očima

o tvojim očima nema se što reći
tvojim očima ne treba govoriti
tvoje oči treba gledati
tvojim očima
sve je rečeno
sve izgovoreno
sve je viđeno
tvojim očima treba gledati
jer samo tvojim očima
vidim sebe

Tony Gabriel

Judita, kćer Stipanova

Oj divojko,
što se vijugavom stazom
spuštaš s Bobovca
do Dubrovnika,
lipa si!
Oj divojko,
što priko gledaš
slugu svoga oca,
izadi iz kočije
pa ćemo pišice
do Kreševa.

Oj plemkinjo,
kćeri Stipanova,
ne požuruj konjiće
jugu,
jer,
neće te voljeti more
više od planine. B.R.

Žive slike (haiku)

1. Prolaze poljem
pastir i njegovo stado,
bleji bijeli oblak.
2. Umorne težačke ruke,
maslinici i vinogradi,
kapaju zlatne kapi.
3. Miris djedova duhana
i bakina kruha, spojiše
starost na ognjištu.
4. Sunce se popelo
na sred neba.
Zvoni podne.
5. Staro groblje
selo davno umrlo,
još i danas zvoni.
6. Zrno po zrno,
čaha
vinograd pozoba.
7. Snopovi zlatnog žita
blistaju na gumnu
kruh ispod peke.
8. Na raskršću putova
stoji semafor.
Težak križ.

Fra Jojo

DOMOVINA • HEIMAT

VINKOVCI – POSAVSKI PODGAJCI

Čar Vinkovačkih jeseni i slavonske ravnice

Na manifestaciji sudjelovali „Croatia Ensemble“ i „Ferali“ iz Frankfurta, te folklorna skupina iz Wuppertala. Dr. Lucić s obitelji darovao rodnoj župi sliku Blažene Djevice Marije.

S početkom jeseni dolaze godinu za godinom i Vinkovačke jeseni. Na tu tradicionalnu manifestaciju, koja se ove godine održala po 31. put, obično dolaze kulturno-umjetnička društva iz cijele Hrvatske. Zadnjih godina sve je više gostiju iz hrvatske dijaspe. To posebno veseli Vinkovčane, jer se plešući i pjevajući povezuje iseljena Hrvatska s domovinom.

Na ovogodišnjim Vinkovačkim jesenima po prvi put je sudjelovala i skupina folkloraša i pjevača iz Frankfurta. „Croatia-Ensemble“ i klapa „Ferali“ odazvali su se pozivu Vinkovčana i to povezali s gostovanjem u Posavskim Podgajcima, mjestu Županijske posavine koje je 1000 dana bilo pod znakom opće opasnosti.

Mali broj plesača „Croatia-Ensemble“ i „Ferali“ stigli su u Vinkovce poslije podne 18. rujna i sudjelovali na samom otvorenju Vinkovačkih jeseni, te na poznatim večernjim „Šokačkim divanima“. Pjevalo se i veselilo do zore.

Župnik Njivojda s vjernicima u procesiji prije ulaska u crkvu

Drugi dana smo glavne nastupe imali u Vinkovcima i višesatni program u Posavskim Podgajcima. Na Vinkovačkim jesenima susreli smo i folkornu skupinu iz Wuppertala s njihovim voditeljem Pištom Bablijem i njihovim župnikom fra Ivanom Vidovićem. Dakle, nismo ipak jedini iz Njemačke. U Posavske Podgajce, rodno mjesto dr. Josipa Lucića, počasnog predsjednika „Croatia-Ensemble“, bili smo već više puta pozivani od g. Marijana Jovanovca, predsjednika KUD „Josip Kozarac“. Tom pozivu smo se tek ove godine uspjeli odazvati. U Vinkovcima smo nastupili s

„Baranjskim plesovima“, a u Hrvatskom domu u Posavskim Podgajcima s nizom različitih kola i plesova iz cijele Hrvatske. U programu je nastupila i klapa „Ferali“, pod ravnanjem dr. Lucića. Svojim raznovrsnim repertoarom oduševili su sve prisutne. I tu noć se dokasno slavilo i pjevalo s veselim Podgajčanima.

U nedjelju 22.9. gosti iz Frankfurta bili su zajedno s mještanima odjeveni u narodne nošnje i sudjelovali u svečanom euharistijskom slavlju u crkvi Presvetog Trojstva. Misu je, u koncelecijaciji s mjesnim župnikom Vladom Njivojda, predvodio fra Ignacije Vugdelija, župnik župe Gospe od Zdravlja u Splitu. Misno slavlje uveličao je župni zbor Posavskih Podgajaca i klapa „Ferali“. Preko mise je bila izložena na štovanje oltarna slika Gospe od Zdravlja iz 18. stoljeća, na novopodignutom oltaru izrađenom od talijanskog kamena, koji je projektirala Ana Stanić. Sliku je blagoslovio i pred njom molio papa Ivan Pavao II. prije mise na zagrebačkom hipodromu 11. rujna 1994. Sliku i oltar darovao je svojoj župi dr. Josip Lucić s obitelji.

Nakon mise je u župnom dvorištu pod šatorom uslijedio bogati „svatovski ručak“ na koji nas je pozvao župnik Njivojda, a pripremile su ga vrijedne domaćice i župljani. Hvala svima na srdačnosti i gostoprimstvu. Slavonska ravnica ostati će nam uvijek u srcu.

Michael König

Fra Ignacije Vugdelija blagoslovio je sliku Gospe od Zdravlja, dar dr. Josipa Lucića

ZAGREB

Nova adresa ministarstva povratka i useljništva

Kabinet ministra Marijana Petrovića zaduženog za koordinaciju useljništva, onedavno Ministarstva povratka i useljništva u Vladi RH, od ponedjeljka 16. rujna 1996. godine preselio je u nove prostorije na adresi:

Savska cesta 41
12. kat
10000 Zagreb
Telefon: 00385-1-617 6011
Fax: 00385-1-617 6161

Zgrada u koju se seli Kabinet ministra Marijana Petrovića ima 20 katova i među stanovnicima Zagreba poznata je po imenu „Zagrepčanka“, a nalazi se na križanju Savske ceste i Ulice grada Vukovara. ■

HODOČAŠĆA

KEVELAER

Hodočašće molitve i mira

Mnoštvo vjernika na misi, nakon koje je uslijedila procesija kroz Kroatenstrasse do Hrvatskoga križa

Po cijelom svijetu postoje mjesta gdje se okupljaju kršćani na molitvu, ispunjavaju zavjete, hodočaste i izvršavaju pokornička djela. Ta su mjesta obično vezana uz grob nekog sveca ili Gospina ukazanja. Jedno od tih mjesta u Njemačkoj, u pokrajini Nordrhein-Westfalen, jest Kevelaer. Ukazanje u 17. stoljeću pokrenulo je ovdje na molitvu hodočasnike iz Njemačke, Nizozemske i Belgije. Početkom sedamdesetih godina njima se pridružuju Hrvati koji se nalaze na radu u ovoj pokrajini i mole se Majci Božjoj, nazvanoj Tješiteljica žalosnih. Organizirano hodočašće Hrvata, od hrvatskih dušobrižnika, u ovo svetište počelo je prije 17 godina.

Ove godine, 5. listopada, vrijeme nas je lijepo poslužilo. Bio je to ugodan jesenski dan. Okupilo se mnoštvo vjernika Hrvata, te su ispunili veličanstvenu baziliku, koja imponira svojim dimenzijama 70 x 28 metara i u kojoj ima 1500 sjedećih mjesta. Hrvatske vjernike je prije mise pozdravio upravitelj svetišta mons. Schulte Staade a ispred biskupije Münster referentica za strane dušobrižnike Frau Eva Maria Lux. Dr. Želimir Puljić, biskup dubrovački, koji je trebao predvoditi hodočašće,

izostao je zbog sabora HBK, ali ga je časno zamijenio fra Draško Teklić, dušobrižnik iz Ebersberga. Fra Draško je propovijedao o Mariji i njezinu značenju u životu kršćanina. Duhovna i materijalna obnova zemlje i čovjeka, gradnja budućnosti hrvatskog naroda može početi i biti s Marijom. Marija je rekla svoj „da“ Bogu, a mi možemo ispuniti svoju zadaću na zemlji ako s Marijom izgovorimo svoj „da“ Bogu. Na usluzi vjernicima za ispovijed i u koncelebraciji bilo je 14 svećenika.

Popodne, u 16,00 sati, krenula je naša procesija do Hrvatskog križa. Svijeću smo stavili na svijećnjak u Kerzenkapelle, da se njen plamen i sjaj pridruži svijećama drugih hodočasničkih grupa, a mi smo s krunicom i pjesmom krenuli ulicama Kevelaera. Iza križa je išla zastava misije Moers-Repelen, sa slikom Majke Božje s jedne strane, a s druge strane s likom sv. Leopolda Mandića, s obilježjem pletera, trobojnice i grba. Pratili su je mladi u hrvatskim narodnim nošnjama. Tako u redu i s molitvom kroz Kroatenstrasse, došli smo do Hrvatskog križa. Okupljeni kod križa, čuli smo riječ Evanđelja, poru-

ku fra Draška i mons. Schulte Staade i molili zajedno s Nijemcima. Obogaćeni, napunjeni Duha Božjega, krenuli smo domovima da se opet, ako Bog da, slijedeće godine, 4.10. nademo na istom mjestu. Postoje brojna hodočasnička mjesta. Neka su bučna, izgledaju da su se ljudi okupili više na piknik a ne na hodočašće, a ovo je tiho molitveno mjesto i, hvala Bogu, da nema one svjetske vike i buke. Neka i ostane tako zbog svetosti mjesta i molitve.

E.M.J.

MARIA EINSIEDEL

Pod Gospinim plaštom

Hrvatska katolička zajednica Rüßelsheim priredila je i ove godine, 8. rujna, na blagdan Male Gospe, svoje tradicionalno župno hodočašće u pitomo mjesto Maria Einsiedel. U procesiji, s pjesmama i molitvama Gospi, pod zaštitom njezina plašta, okupili smo se oko oltara. Misu je predvodio fra Tihomir Grgat, propovijedao fra Milan Lapić, a suslavio je još fra Anto Batinić. Sestra Mirjam je svirala i ravnala pjevanjem. Nakon mise su svećenici blagoslovili vozila i vozače. Svaki je vozač obdaren Gospinom medaljicom. Agape, bratsko-sestrinska gozba, bila je i ovoga puta pod vedrim nebom. Osim mesa i kobasica (kojih je u jednom trenutku bilo ponestalo), bilo je i pite (premalo), kolača, i fra Tihomirovih kukuruza pečenjaka. Sestri Mirjam smo čestitali

imendan. S njom su slavile i časne sestre iz Mainza. Mladi su igrali nogomet, neki i

„ašikovali“, a stariji boćali. Bilo je daka-ko i pjesme: za svakoga ponešto. Jedan takav dan u molitvi, zajedništvu i radosti, a sve pod vedrim nebom Božjim, lijepo je doživjeti.

Sestra Mirjam predvodi pjevanje i procesiju prema oltaru pod vedrim nebom u Maria Einsiedelu

IZ NAŠIH ZAJEDNICA

**SREBRNI JUBILEJI:
DUISBURG, OBERHAUSEN
(MÜLHEIM/RUHR, BOTTRUP)**

Trodnevno

Hrvatske katoličke zajednice Duisburg i Oberhausen (Mülheim/Ruhr, Bottrop) početkom listopada slavile su 25. obljetnicu svoga djelovanja. Danas su to dvije zajednice, ali kad se započelo s pastoralnim djelovanjem na području spomenuta četiri grada, bila je to samo jedna misija. Slavlje je bilo trodnevno.

U petak 4. listopada 1996. (na blagdan Sv. Franje Asiškog) bila je svečana akademija koja je održana u auli gimnazije Heinrich-Heine, u Oberhausenu, s početkom u 19 sati. Program je bio bogat, a oko 300 gostiju moglo je uživati u vrlo zanimljivoj predstavi. Započelo se pjesmom „Bože čuvaj Hrvatsku“ u izvedbi Hrvatskog seljačkog društva „Podgorac“ iz Gračana kod Zagreba. Zbor je pjevao četveroglasno. Potom se jednodinutnom šutnjom odala počast nedavno preminulom šibenskom biskupu dr. Srećku Badurini, koji je bio veliki prijatelj i česti posjetitelj naših zajednica, i svim hrvatskim hrabrim vojnicima, kao i svim civilnim žrtvama rata u domovini kroz protekle četiri godine.

Svečana akademija u Oberhausenu
Dvojica župnika-domaćina: o. Stjepan Mikulan i o. Bernard Rubinić, obojica članovi franjevačke trećoredske zajednice, riječima dobrodošlice pozdravili su sve prisutne. Među brojnim uzvanicima bila su trojica dekana: Emil Breithecker, Oberhausen, Manfred von Schwartzberg, Mülheim a.d.Ruhr i Reinhard Busbach, Bottrop, koji su održali kraće pozdravne govore.

Pozdravne riječi uglednika bile su kičene glazbenim priložima pjevačkog zbora „Podgorac“. U ime Franjevačke trećoredske zajednice goste je pozdravio fra Alojzije Duvnjak, voditelj HKZ Freiburg. On je govorio u ime provincijala fra Bože Sučića, koji nije mogao doći. U ime

Hrvatskog veleposlanstva u Bonnu slavljem je ove večeri uzveličao savjetnik veleposlanstva gosp. Josip Pavešić sa suprugom. Pismo-čestitku, a ujedno i svoju ispriku za nedolazak poslao je gradonačelnik Oberhausena Friedhelm van den Mond. U njegovo ime sve prisutne je pozdravio Pino Tes, predvoditelj Odbora za strance grada Oberhausena.

U daljnjem dijelu programa iznesen je kraći prikaz povijesti dušobrižničkog rada na ovim područjima. Početkom 1974. misija je podijeljena na dvije: misiju Duisburg činili su Duisburg i Mülheim/R., a gradovi Oberhausen i Bottrop činili su novi misijski centar. Potkraj 1977. je odlučeno da grad Duisburg, u kojem u to vrijeme živi i radi blizu 5000 hrvatskih radnika, bude zasebna misija, a gradovi Mülheim/R., Oberhausen i Bottrop čine jedno misijsko središte. 1. siječnja 1981. godine na dužnost pastoralnog suradnika potonje misije dolazi dipl. teolog Josip Vukadin, koji i danas vrši tu dužnost. Godine 1989. za voditelja te misije dolazi o. Bernard Rubinić, a u Duisburg po drugi put o. Stjepan Mikulan.

Misni susreti najvažniji

U središtu pastoralnog djelovanja ovih zajednica su nedjeljna i blagdanska euharistijska okupljanja naših vjernika. U gradu Duisburgu slavi se jedna misa, u crkvi Liebfrauen, u 16. sati. U misiji Oberhausen (Mülheim/R., Bottrop) misna slavlja su u 9,30 sati u crkvi Hl. Familie, Ober-

hausen, i u 12,30 sati u crkvi St. Engelbert u Mülheimu a.d.R. U kapelicama obiju misija su liturgijska okupljanja samo prigodna. Ipak za obje zajednice najsvečaniji momenti su slavlja prve sv. pričesti, krizme i mise ponoćke.

Veliki broj naših vjernika ide na hodočašća u Neviges, Kevelaer, Baneux, a svake druge ili treće godine odlazimo i u Lourdes. Jedna od većih naših briga su naši bolesnici i unesrećeni, koji se liječe u dvadesetak bolnica u ova četiri grada. Posjeti bolesnicima su redoviti. U brizi za našeg čovjeka mislimo i na opuštanje i zabavu. Redovito slavimo Majčin dan, sv. Nikolu, a u zadnje vrijeme i karnevalska slavlja i prigodne jesenske zabave. Život

Ministranti(ce)
na misi
zahvalnici
u Duisburgu

naših obitelji i problemi mladih su također naša velika briga. Makar jednom godišnje obidemo sve obitelji (blagoslov obitelji i stanova za Božić). Mora se istaći da mlade nije teško okupljati za prvu pričest i sv. krizmu, ali nakon toga oni se gube i veliki dio njih nam je nedohvatljiv.

Rat u domovini i humanitarna pomoć

S izbijanjem rata u Hrvatskoj, a nešto kasnije u Bosni i Hercegovini naši vjernici su pokazali izuzetnu spremnost za pomoć ljudima u nevolji. Teško bi bilo nabrojati sve konvoje, ali ipak akciju spašavanja djece s majkama i starijima iz Belišća i Valpova moramo spomenuti. Oko 150 njih u kratkom roku našli su smještaj u našoj sredini. U našim humanitarnim akcijama prednjačili su naši brojni ugostitelji. Izdvojiti valja dvije obitelji, jednu našu: liječnički par Božo i Lidija Petračić, i jednu njemačku: bračni par Reck iz Mülheim/R. Još i danas traju naše akcije za pomoć djeci koja su ostala siročad.

Članovi HSPD „Podgorac“ iz Gračana neumorno su pjevali i na priredbama i na svečanim misama zahvalnicama

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

slavlje

Folklor i sport

Još od 1975. godine u našoj sredini njeguju se hrvatske pjesme, kola i plesovi iz svih krajeva domovine. Godine 1981. osniva se i folklorna grupa pri našoj misiji pod imenom „Knez Branimir“. Danas u misiji Oberhausen djeluju dvije folklorne sekcije: mladi (tridesetak djece) i stariji. Više od dvadeset godina nesebično i s veseljem vježba ih g. Vlatko Kardum. Još od god. 1974. naša mladež se počela okupljati na sportskim terenima i tada osnivaju nogometni klub „Jadran“. Nakon nekoliko uspješnih sezona i nastupa izgubili su se potkraj osamdesetih godina. Tek desetak godina kasnije grupa entuzijasta započinje sve iznova i 1991. se osniva SC

„Croatia“ e.V. u Mülheim/R. Košarkaški klub se samo jednu sezonu natjecao u područnoj ligi, a naš nogometni klub „Croatia“ je ove godine iz lige C prešao u viši rang (Kreisliga B). Ne jedan čovjek, ali svakako najviše zasluga za takav uspjeh ima Nikica Delija.

1971. g., kad i počinju misije sa svojim djelovanjem, otvaraju se i socijalna savjetovišta pri Caritasu u Duisburgu i Oberhausenu. U Caritasovu savjetovištu u

Misnici: O. B. Rubinić, o. B. Dukić, biskup Ž. Puljić i mons. V. Stanković (s lijeva na desno)

Oberhausenu od 1976. radi Bernarda Boroš-Hržina, koja evo već punih dvadeset godina brine za naše radnike na području gradova Oberhausena i Mülheima/R.

Statistički podaci

Duisburg: kršteno i u knjige uvedeno ukupno 378 djece, prvopričesnika 191, krizmanika 213, vjenčanih 48 parova.

Oberhausen (Mülheim/R., Bottrop): kršteno 260 djece, prvopričesnika 207; krizmanika 153, vjenčanih 46 parova.

Nakon što je pročitana kronologija misija, nastupila je folklorna skupina odraslih. Iza njih su nastupili mladi Hrvatske škole, koju od 1991. vodi nastavnica Božana Orlović u Oberhausenu. Svojim recitacijama predstavili su dio lirike hrvatskih pjesnika. Na kraju su nastupili naši najmlađi.

Potkraj svečane akademije još jednom su nastupili naši gosti iz Gračana. Zahvalne riječi svima je uputila voditeljica programa Anita Vujić. Zahvalnu riječ izrekao je i dekan grada Oberhausena E. Breithecker. Ove večeri, rekao je on, upoznao je dušu hrvatsku, i najavio veliku akciju grada Oberhausena za pomoć bosanskim franjevcima još ove jeseni.

Zahvalna večer u Duisburgu (subota, 5.10.96.)

Pozdravne riječi uputio je župnik o. Stjepan Mikulan. U ime biskupije Essen prelat H. Heming sa svojim referentom za

pastoral stranaca M. Meurer. U prvom redu sjedio je i biskup dubrovački dr. Želimir Puljić. On je sve pozdravio i svima čestitao jubilej. Potom plesovi i pjesme iz Hrvatske u izvedbi plesne grupe i mješovitog zbora „Podgorac“. Ali „Lindo“, „Lindo“ je sve oduševio. Morali su ga ponoviti tri puta. Jednostavno i divno – gosparski, dubrovački. Recital „Ljepote Hrvatske“ izveli su djevojke iz Duisburga. Voditeljica programa M. Kranjčević pročitala je još jednom dio povijesnog prikaza misija. Na kraju opet prigorske pjesme i plesovi. I oduševljenje. Poslije ovog kulturno-zabavnog programa bila je večera za sve. Toni Šapina, naš ugostitelj, sve revno posluhuje. A poslije – ples i pjesma sve do dva sata.

Mise zahvalnice (nedjelja, 6.10.96.)

U crkvi St. Engelbert u Mülheimu/R. slavili smo misu u 12,30 sati. Na čelu procesije slika sv. Leopolda Mandića, zaštitnika misije Oberhausen, Mülheim/R., Bottrop. Hrvatski barjak i blizu četrdeset mladih u narodnim nošnjama. Svečanu kolonu misnika predvodi biskup dubrovački – dr. Želimir Puljić, te msgr. Vladimir Stanković, fra Bernard Dukić, M. Clemens, njemački župnik-domaćin, fra Anto Batinčić, fra Marko Vrgoč, dugogodišnji misionar u Duisburgu i Lüdenscheidu, a sada na službi u Kloštru Podravskom, a o. Bernard Rubinić sve prati domaćinski. ▶

O. Stjepan Mikulan, voditelj HKZ Duisburg

Prizor sa svečane akademije u Oberhausenu

IZ NAŠIH ZAJEDNICA

► Na orguljama iznenađenje: Josipa Polić je ponovno među nama. Pozdrav dragom gostu izriče Anita Vujić, a buket cvijeća predaje Ivana Mamić. Dvojica domaćina: o. Bernard Rubinić i potom Michael Clemens pozdravljaju i biskupa i sve prisutne, a potom gradonačelnik grada Mülheima/R. Hans-Georg Specht, inače vjernik i praktični katolik, izražava dobrodošlicu, biskupu, gostima svećenicima i čestita 25. obljetnicu hrvatskoj zajednici. Pjevački zbor „Podgorac“ predvodi pjevanje tijekom cijelog misnog slavlja. Poslije pričešne gozbe svi s dubokom zahvalnošću pjevamo: „Tebe Boga hvalimo“. Svima zahvaljuje potom i domaćin o. Bernard. Riječi čestitke, riječi zahvalne i riječi ohrabrenja upućuju i o. B. Dukić i msgr. Stanković.

Nakon misnog slavlja svi, baš svi, idemo na Muga, gdje se slavi Tjedan stranaca. Tamo nalazimo i hrvatski štand s domaćim specijalitetima. Nastupaju i naše obje folklorne skupine. Žurimo, jer nema puno vremena. Mora se u Duisburg na misno slavlje.

U crkvi Liebfrauen u Duisburgu misu smo slavili u 16.00 sati. Bilo je izuzetno svečano. Mladi misije u narodnim nošnjama a potom cijeli niz koncelebranta: dr. Ž. Puljić, biskup, msgr. V. Stanković, fra B. Dukić, Heinz-Josef Tillmann, dekan grada Duisburga, Wolfgang Röhmman, župnik njem. župe Liebfrauen, fra B. Rubinić, fra M. Vrgoč, fra Anto Garić, župnik u Gračanima i pratilac „Podgorca“, fra Pavao Obrdaj, dugogodišnji misionar (Moers) a sada upravitelj karitativne udruge bosanskih franjevaca „Kruh sv. Ante“, fra A. Batinić, fra Ante Ivanković (Tomislavgrad), o. Stjepan Mikulan, voditelj misije Duisburg.

„Na Vaš dolazak neka Vas podsjeća ovaj buket cvijeća“. Ovim riječima biskupu je izrazila dobrodošlicu mala Gabrijela Gabrić. Riječi dobrodošlice i zahvale izrazili su o. S. Mikulan, dekan Tillmann i župnik Röhmman. Josipa Polić je ponovno među svojim i prati na orguljama zbor „Podgorac“. Poslije pričesti i ovdje riječi i pjesma zahvale. Svečanim mimohodom kroz crkvu i biskupovim blagoslovom puka Božjeg završilo je i ovo misno slavlje.

Poslije Stola Gospodnjeg pošli smo na stol okrepe kod domaćina u prostorije misijskog centra. Opet Toni Šapina spretno poslužuje toplu večeru. Dobro raspoloženje upotpunjuje pjesma i svirka tamburaša „Podgorca“, koji se spremaju na put do Zagreba. Podvečer se pije čaša za rastanak. Tako se završilo ovo „srebrno“ slavlje dviju naših misija. **Josip Vukadin**

STUTTGART

Slavlje Gospe Velikoga Hrvatskoga Zavjeta

Svečana procesija kroz prepuno dvorište misije

Dvanaesta po redu proslava Gospe Velikoga Hrvatskog Zavjeta na zadnju nedjelju mjeseca rujna ove godine, točnije 29. 9., započela je procesijom u kojoj su mladi u narodnoj nošnji nosili Gospin pralik, što nam je ostao od velike crkve koju je prije više od 900 godina sagradio naš veliki kralj Dmitar Zvonimir. Ovogodišnje slavlje odvijalo se u znaku 20. obljetnice obnove krsnih obećanja i slavlja Gospe Velikog Zavjeta u Solinu.

Umjesto najavljenog solinskog župnika Gospe od Otoka don Vinka Sanadera, odsutnog iz zdravstvenih razloga, svečanu svetu misu pred više od 4000 vjernika predvodio je fra Mario Jurišić, autor više marijanskih knjiga i gvardijan franjevačkog samostana u Zaostrogu. Predvoditelj slavlja potaknuo je vjernike da se sjete korijena svoje vjere, a to znači ne samo pokrštenja Hrvata, nego i svojega osob-

noga krštenja. Podsjetio je na povijesne događaje iz 1076. godine kad je hrvatska kraljica Jelena podigla Gospino svetište u Solinu gdje je prije dvadeset godina bilo veliko slavlje Krsnoga zavjeta.

Svim sudionicima misnog slavlja zahvalio je fra Marinko Vukman. Čisti prihod od slavlja i bogate tombole namijenjen je hrvatskoj ratnoj siročadi u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. U popodnevnom programu pod šatorom nastupili su misijski sastavi, nogometaši VFB Stuttgart Zvonimir Soldo i Fredi Bobić te gosti iz domovine: grupa CRO-Expres, Vesna Ivić i Dražen Žanko. Ovogodišnjom obnovom Velikog krsnog zavjeta među svim Hrvatima u Stuttgartu, željeli smo kao Crkva i narod Hrvata, pred cijelom Crkvom i svijetom posvjedočiti da s Kristom i Marijom želimo ući u treće tisućljeće. **M.V.**

Zvijezde Bundeslige, Fredi Bobić i Zvonimir Soldo, bili su posebni gosti misije u Stuttgartu, gdje su dali mnoštvo autograma. ZA SLJEDEĆI BROJ NAŠEG LISTA NAJAVLJUJEMO EKSKLUZIVNI INTERVIEW S OVOM DVOJICOM VRSNIH NOGOMETAŠA.

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

DARMSTADT

Život svoj prikazujemo...

Već početkom rujna u našoj zajednici smo počeli dinamično raditi. Naša folklorna skupina nastupila je 1. rujna na ljetnoj svečanosti crkve St. Fidelis, u kojoj i mi slavimo misu. Šest dana kasnije nastupili smo na međunarodnom festivalu grada Darmstadta. Uz hrvatske plesove i kola pjevali smo i našu himnu. 8. rujna slavili smo misu za mlade u povodu početka nove školske godine. Molili smo za pomoć i prosvjetljenje Duha Svetoga. Tada smo svim učenicima podijelili raspored vjeronauka za ovu godinu. Predstavljanje krizmanika župljanima imali smo 29. rujna. Fra Nediljko je 3. listopada išao s ministrantima na izlet. Čisti zrak, nogomet i druženje uljepšali su taj dan. Molitvom, pokretima i pjesmom proslavili smo 6.10. Dan zahvalnosti za plodove. Usto smo još pjevajući obećali: „Život svoj prikazujemo Bogu“...

s. Rozarija

FRANKFURT

Koncert Varaždinskog komornog orkestra

Nakon Dubrovačkih simfoničara i Zagrebačkih solista u Staroj frankfurtskoj operi nastupio je 20. rujna i mladi Varaždinski komorni orkestar, s kojim je svirala zagrebačka pijanistica i čembalistica Ivana Švarc-Grenda, koja trenutačno boravi u Berlinu. Inicijator koncerta bilo je Hrvatsko kulturno društvo, a organizator HPC „Coral“ u suradnji s osam hrvatskih udruga. Varaždinci su izveli djela Bacha, Mozarta, Šostakovića, Sorkočevića i Josipovića, te oduševili oko 400 gledatelja u „Mozartovoj dvorani“. Njemački glazbeni kritičari izrazili su se vrlo pohvalno o ovom koncertu. ■

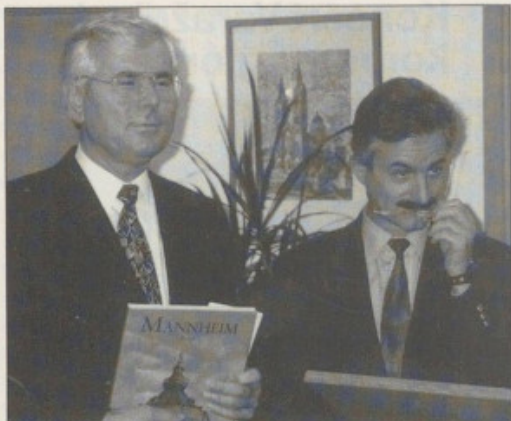
FRANKFURT

Fra Antin oproštaj

Nakon dvogodišnjeg pastoralnog rada u Frankfurtu, fra Ante Grčić se koncem rujna oprostio od Hrvata ovoga grada i otišao na novu pastoralnu dužnost u HKZ Köln. Na njegovoj oproštajnoj misi u katedrali skupili su se mnogi slušatelji njegove riječi. Otud je nastala i ova naša slika za uspomenu. Inače, u Frankfurtu je 5. 10. održana još jedna Tribina mladih, kojoj su bili nazočni i mladi i njihovi roditelji. Blagdan sv. Franje također je svečano proslavljen. U crkvi sv. Ante misu je slavio i propovijedao dr. Adalbert Rebić, a svečana večera priređena je u župnoj dvorani u Preungesheimu. Tom je prilikom župnik fra Leon Delaš također proslavio 60. rodendan. ■

IZ NAŠIH ZAJEDNICA

Referent za strance grada Mannheima predao je župniku Vinku Radiću monografiju grada u povodu 25. obljetnice misije

MANNHEIM

25 GODINA HRVATSKO
I HRVATSKO

Ja domovinu

Hrvatska zajednica u Mannheimu obilježila je u kratkom razmaku dva srebrna jubileja: 25 godina socijalne službe na hrvatskom jeziku i 25 godina postojanja i djelovanja Hrvatske katoličke misije.

Najprije je u četvrtak, 19. rujna, u dvorani Hrvatske katoličke zajednice, obilježena 25 obljetnica Socijalne službe Njemačkoga Caritasa na hrvatskom jeziku. Nakon što je župni zbor, pod ravnanjem maestra Ivana Žana, otpjevao „Bože, čuvaj Hrvatsku!“, uslijedili su pozdravi i govori. Franz Pfeiffer, poslovođa Caritasa u Mannheimu, pozdravio je sve goste i uzvanike, a napose mons. Franza Voelkera, prvog predsjednika Caritasa, zastupnice u gradskom vijeću, župnika Vinka Radića, koordinatora hrvatskih socijalnih radnika Stjepana Hercega iz Freiburga, poznate humanitarne djelatnice, kao Frau Brigitte John...

Pozvani radnici, a došli ljudi

„Od početka se u ovoj službi ističe posebno jedna osoba, koja je zapravo sve organizirala i vodila, a to je g. Ilija Peran“, istaknuo je g. Pfeiffer. Peran je započeo raditi kao socijalni radnik 13. rujna 1971., a pomagao je našim radnicima pri rješavanju svih više manje poznatih socijalnih poteškoća. Za četvrtstoljetni plodan rad g. Peranu je zatim srebrnu značku Caritasa uručio F. Voelker. Očito ugodno

iznenađen odličjem Ilija Peran je potom održao izlaganje o 25-godišnjem djelovanju socijalne službe Caritasa na hrvatskom jeziku u Mannheimu. „Ondašnja SRNJ pozvala je radnike, ali su došli ljudi“, rekao je Peran, naglasivši time sve potrebe ljudi koji su došli raditi u tuđini. Njihovi potomci su imali opet druge potrebe. Zato je pri Caritasu 1980. otvoreno mjesto za hrvatskog psihologa dr. Ivana Grbešića, stručnjaka za obiteljsku psihoterapiju i voditelja brojnih skupnih seminara. Dvije godine kasnije za rad s mladima namješten je Anton Bauer, koji se kasnije također posvetio radu s izbjeglicama i zatvorenicima. U socijalnom radu nije zanemaren ni rad sa ženama, u kojem su se istakle gospođe Grbešić i Peran. „Od 1991. rad moje socijalne službe za obitelji još jednom se jako promijenio. S izbijanjem rata u domovini, tisuće izbjeglica su došle iz Hrvatske i BiH. Tim obiteljima se moralo pomoći u onom najosnovnijem. Kad su međutim ovdje ostali dulje vremena, moralo im se osim stana i socijalne pomoći pružiti i stručnu pomoć u pedagoškom i obiteljskom smislu. Osim različitih obiteljskih problema, valjalo je

izbjegličkoj djeci pronaći mjesta u vrtićima i školama. Bogu hvala, mi u Caritasu nismo ostali sami. Pomoć smo dobili od grada Mannheima (Sozialamt, Liegenschaftamt), Konferencije Caritasa (Frau Boehler i Frau John), Hrvatske katoličke misije (vlč. Radić)“, istaknuo je g. Peran. Helmut Schmitt, referent za strance grada Mannheima, u kojem trenutačno ima oko

Vinko Maroević, tenor iz Splita, bio je posebni gost misije i pjevanje je oduševilo sve prijatelje duhovne klasične glazbe

Prvi predsjednik Caritasa grada Mannheima Franz Voelker predao je Iliji Peranu odličje Caritasa

12.000 ljudi iz „Ex-Jugoslavije“, kako je rekao, čestitao je jubilej ove službe, te u ime gradonačelnika g. Peranu uručio srebrnu iglicu i monografiju grada. Priznao je da ga donekle bode u oči sadašnji naziv službe: „Sozaildienst in kroatischer Sprache“. Ilija Peran je, primajući odličje, na to samo kratko odgovorio da njegova služba nikad nije bila jugoslavenska. Koordinator hrvatskih socijalnih radnika Stjepan Herceg također je čestitao g. Peranu i njegovoj ekipi, a osvrnuo se i na dilemu oko naziva službe. Rekao je da se u središnjici Caritasa o tome već govorilo i da je kao najprihvatljiviji naziv predložen: „Socijalna služba Caritasa za migrante“. U ime Hrvatskoga dušobrižništva iz Frankfurta i odsutnoga fra Bernarda Dukića, srebrni jubilej je čestitao i nazoč-

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

OCIJALNE SLUŽBE
KATOLIČKE ZAJEDNICE

Mnoštvo ministranata
slikalo se u crkvi
sa župnikom Radićem

imam

ne pozdravio fra Anto Batinić. Mješoviti zbor misije otpjevao je još nekoliko skladbi, nakon čega su se nazočni mogli poslužiti bogatim izborom jela i pića.

U Mannheimu katolička većina zahvaljujući strancima

Slična proslava, u istoj prostoriji, s donekle istim gostima, ali u drugom povodu, u prigodi obilježavanja 25. obljetnice Hrvatske katoličke misije, održana je u petak 11. listopada. Pozdrave uzvanicima na početku je uputio vlč. Vinko Radić, voditelj HKZ Mannheim. U svom govoru iznio je i kratku povijest hrvatske katoličke zajednice u Mannheimu u proteklih

25 godina. Da se ne bi slušali samo govori i pozdravi, nego i odlična glazba, te su se večeri posebno pobrinuli mo Ivan Žan i gost iz Splita, tenor Vinko Maroević. Nazočni su svaku skladbu ove dvojice virtuoza slušali s najvećom pozornošću. Između raznih govora i govornika oni su izveli skladbe kao: Zajčevu i Schubertovu „Ave Maria“, Haendlovu „O mio Signor“,

Dvorzakovu „Gospod Bog je pastir moj“, Bitzetovu „Agnus Dei“, Zajčevu „Ave maris Stella“, Canjuginu „Liljane bijeli“. Sljedeći pozdravni govor i čestitku izrekao je župnik župe Sv. Duha, Dittmann, u čijoj crkvi Hrvati nedjeljom slave misu. Spomenuo je da je u Zagrebu prvi put bio prije 35 godina, gdje je prvi put jeo punjene paprike, te da to nikad neće zaboraviti. Time se potvrđuje izreka: „Die Liebe geht durch den Magen“. Župnik je Hrvatima u svojoj župi i crkvi obećao srdačan prijem i u sljedećih 25 godina. Mladi hrvatski ministranti već se osjećaju Mannheimcima, a u sakristiji uglavnom govore njemačkim. Grad Mannheim ima relativnu katoličku većinu zahvaljujući upravo doseljenim katolicima strancima.

Bogoslužje na hrvatskom jeziku

Izaslanik dekana i župnik Harald Nienzenz uspoređivao je u svom govoru odnos religioznog i nacionalnog i značenje riječi „katolički“. Još 1215. je Lateranski sabor odlučio da svaka nacionalna skupina može slaviti bogoslužje na vlastitom jeziku. I Hrvatska katolička zajednica obogaćuje Crkvu i građane grada Mannheim, pa je vrijedno čestitati srebrni jubilej. „25 godina je za Katoličku crkvu malo, ali je za jednog svećenika puno“, rekao je u svom pozdravnom govoru referent za strance H. Schmitt. Zato je znakovito obilježavanje srebrnoga jubileja hrvatske zajednice u jednom multikulturalnom gradu, gdje postoje razni kršćanski hramovi i crkve, džamije, a uskoro možda i pagoda. G. Schmitt je župniku Radiću i zajednici čestitao i u ime gradonačelnika, te mu predao monografiju grada. Za riječ se potom javio jedan od svjedoka osnivanja i 25-godišnjeg djelovanja misije dr. Josip Matešić, profesor na sveučilištu u Mannheimu. Vrijeme očito brzo prolazi, pa se nije zahvalno osvrtno na prošlost. S dolaskom vlč. Radića, život je u zajednici dobio na dinamičnosti i poletu, što se vidi ▶

Mo Ivan Žan ravna sve boljim župnim zborom

U prvim klupama na hrvatskoj misi u Mannheimu sjede djeca. Crkva je obično puna.

IZ NAŠIH ZAJEDNICA

MAINZ

Međunarodni tjedan

Tradicionalni Međunarodni tjedan u Mainzu započeo je 8. rujna koncelebriranom sv. misom s biskupom Karlom Lehmanom, a zatim je gradonačelnik Mainza Herman-Hartmut Weyel otvorio na Dom-Platzu kulturno-umjetnički program.

Tridesetak stranih klubova i zajednica prezentirali su se u lijepom i mnogostrukom kulturnom programu, izložbama knjiga, slika, ručnih radova i drugih umjetnina. U sklopu ovog Međunarodnog tjedna, Hrvatska kulturna zajednica Mainz organizirala je u Gradskoj vijećnici izložbu fotografija i skulptura zagrebačkih umjetnika Branka Hrkača i Višnje Tahmine pod nazivom „Glazbena skulptura“. Minijature kolorirane skulpture velikana hrvatske i svjetske glazbe kao što su Lovro pl. Matačić, Boris Papandopulo, Vjekoslav Šutej, Maria Callas, W.A. Mozart i drugi, umjetnički su kontrastirane s velikim crno-bijelim portretima.

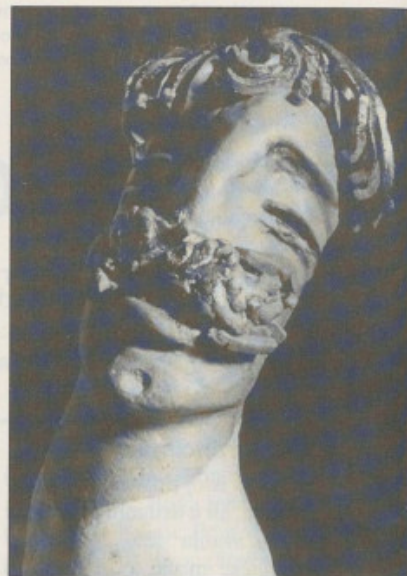
Na hrvatskim štandovima bili su ponuđeni domaći kulinarški specijaliteti i razna domaća pića. Vrhunac ovog slavlja bio je glazbeno-folklorni program s nastupima hrvatske, talijanske, korejanske i afričke pjevačke i folklorne grupe.

Pjevački zbor HKZ Mainz s narodnim pjesmama „Ništa ljepšeg“, „Mužikaši“, „Moja diridika“ i „Ladarke“, te folklorna grupa Hrvatske katoličke misije Mainz „Filip Grabovac“ sa „Spletom slavonskih kola“, uz muzičku pratnju svojih tamburaških sastava, u izvornim narodnim nošnjama, prezentirali su ljepotu i bogatstvo hrvatske kulturne baštine, na oduševljenje mnogobrojne publike.

City-festival

Dugogodišnje prijateljstvo grada Mainza s gradovima Dijon, Erfurt, Louisville i Zagreb još jednom je potvrđeno i učvršćeno City-festivalom u Mainzu od 5. 9.–7. 9. 1996. godine. U toj trodnevnoj proslavi na trgovima i u robnim kućama u Mainzu prezentirali su se ovi prijateljski gradovi mnoštvom atrakcija, tradicionalnih kulturnih običaja, te turizmom i gastronomijom.

Hrvatski grad Zagreb, u prijateljstvu s Mainzom od 1967. godine, uspješno je i lijepo prezentiran na „Brandu“ i u robnoj kući „Sinn“, u organizaciji Hrvatske kulturne zajednice Mainz. Ljepotu i bogatstvo hrvatske kulturne baštine, pjevački zbor i tamburaška grupa HKZ Mainz pri-

Jedna od skulptura izloženih u Vijećnici u Mainzu, umjetnika Višnje Tahmine i Branka Hrkača

kazali su se građanima Mainza uspješnim pjevanjem hrvatskih narodnih pjesama, dok su na našem štandu bila ponuđena čuvena hrvatska vina uz suhomesnate specijalitete iz Hrvatske. Folklorna grupa hrvatske katoličke misije Mainz, uz pratnju velikog tamburaškog sastava, u lijepim izvornim narodnim nošnjama, skladno i lijepo izvela je „Splet slavonskih kola“. Hrvatska turistička zajednica iz Frankfurta stručno i podrobno, uz mnoštvo lijepih turističkih prospekata, informirala je sve zainteresirane o turističkim putovanjima u „Lijepu našu“. Umjetničke slike, s mnogo ljubavi za detalje, naših poznatih slikara-naivaca, I. Generalića, I. Štefaneka, I. Andrašića, M. Horvata i drugih, bile su izložene u robnoj kući „Sinn“.

Ovaj festival u multikulturnoj metropoli Rheinland-Pfalza u Mainzu pokazao je kako je moguće i na starom kontinentu – Europi – bez sukoba i granica izgrađivati sretnu i zajedničku budućnost za sve kulture, nacije i države.

Katica Kš

Članovi Hrvat. kult. zajednice Mainz na Međunarodnom tjednu

MANNHEIM

- u radu s mladima, osnivanju župnoga zbora, konačnom dobivanju novih prostora, organiziranju predavanja za razne skupine. „I dalje s Božjim blagoslovom i podrškom cijele zajednice. Ad multos annos!“, završio je dr. Matešić.

Nastup zbora misije potvrdio je te riječi. Pod ravnanjem maestra Žana u velikom stilu su otpjevali nekoliko skladbi, nakon čega je službeni program bio završen.

Uslijedila je večera i ugodno druženje uz pjesmu.

Duhovna obnova i misa zahvalnica

Nije međutim sve ostalo samo na govorniku i pjevanju. O. Bernardin Škunca došao je iz domovine i održao trodnevnu duhovnu obnovu, koja je završila svačnom misom zahvalnicom. Misu je predvodio fra Bernard Dukić, a suslavili su vlč. Anton Kosina, hrvatski pastoralni pio-

nir na ovom području, te vlč. Radić. Crkva je bila prepuna. B. Dukić je u propovijedi naglasio važnost hrvatskih misija u inozemstvu, a župniku Radiću i vjernicima zahvalio na vjernosti Bogu, Crkvi i domovini. I na ovoj misi pjevao je zbor misije, kojega je posebni gost bio tenor Vinko Maroević. Ako se pjevanjem dvostruko moli, onda se u Mannheimu te nedjelje i tih dana zaista puno molilo. Za sve radosti i žalosti u proteklih 25 godina, ali i za sretnu budućnost, ma gdje bila. A. B.

KULTURA

PARIZ Hrvatska ratna poezija na francuskom

Ivo Sanader – Ante Stamač, *En ce temps du Terrible. Anthologie de la poésie croate de gnerre (1991–1994)*. Preveli na francuski Đurđa Sinko-Depierris i Jean-Louis Sepierris, Marseille, *Ecrits Des Forges – Editions Autres Temps*, 1996., str. 140.

U pariškoj Europskoj kući (35–37, rue des Francs Bourgeois, Paris 4c), 12. lipnja bila je promocija prijevoda antologije pjesama nastalih u vrijeme domovinskog rata u razdoblju 1991–1994. Antologiju su priredili Ivo Sanader i Ante Stamač. Hrvatsko izdanje ove knjige izašlo je u izdanju Školske knjige. Na predstavljanju knjige prisutni su bili autori antologije, prevoditelji, te hrvatski i francuski izdavač. Promociji su bili prisutni hrvatski veleposlanik u Francuskoj, sopsodin S. Šimac, veleposlanica pri Unescou, gospođa V. Jurkić-Girardi, te veleposlanik Bosne i Hercegovine, gospodin Nikola Kovač. Brojni uzvanici su ispunili dvoranu do posljednjeg mjesta.

Na početku predstavljanja ove antologije, autori su kratko prikazali kako je nastala ova antologija pjesama te koji su ih kriteriji vodili pri izboru autora i pjesama.

Istakli su da je ova antologija postigla velik uspjeh u domovini ali i u svijetu budući da je ovo, francusko izdanje, jedanaesto po redu izdanje prijevoda na stranim jezicima. Uskoro bi se ova antologija trebala pojaviti u njemačkom i poljskom izdanju. Prevoditelj Jean-Louis Despierris istakao je da su prevoditelji ovom antologijom poezije, nastale u vrijeme rata željeli dati svoj prilog pravednoj borbi hrvatskog naroda u domovinskom ratu. Ukazao je i na teškoće na koje su naišli pri prevodenju. Pročitano je nekoliko pjesama na hrvatskom i na francuskom jeziku.

Treba istaknuti da je ova antologija jedna od rijetkih knjiga iz hrvatske kulturne sredine koje su se pojavile u francuskom prijevodu zadnjih godina. To je sigurno i razlog da se radujemo što je izašla ova knjiga. Sada je drugo pitanje koliko će ova knjiga imati uspjeha kod francuske čitalačke publike.

Mislim da ovaj prijevod na francuski neće postići puno uspjeha iako je prijevod materijalno (iako ne u svim pjesmama), vjeran hrvatskom originalu, ali u francuskom prijevodu nije postigao svoju poetičnost koja postoji u hrvatskom izdanju. Stoga ovaj prijevod nije i neće biti dobar primjer snage i ljepote stvaralačke snage hrvatske poezije i kulture općenito. Ukoliko je i ostalih deset drugih prijevoda slične kvalitete, onda prevodenje ove knjige na strane jezike ne može se označiti kao uspjeh prezentacije hrvatske stvaralačke misli i kulture.

Hrvatska kultura je snažna i bogata, zasluhuje da je ljudi drugih kulturnih obzora mogu sagledati u pravom svjetlu te se obogatiti njome, ali ona mora biti predstavljena jezikom koji je razumljiv i nadilazi prosječnost samog materijalnog prijevoda. Do sada je prezentiranje hrvatske kulture, mislim prvenstveno, hrvatske književnosti, na francuskom jeziku ostalo samo na prosječnosti materijalnog prijevoda. Kao potvrdu ovog dovoljno je pogledati prijevod pjesama Tina Ujevića, nekoć, ili ove antologije danas. To ne zasluhuje ni hrvatska književnost a ni hrvatska kultura općenito.

Vlatko Marić

INICIJATIVA HRVAT. KULTUR. ZAJEDNICE MANNHEIM

Hrvatski radio Vukovar nastavio je u izgnanstvu tradiciju legendarne radijske postaje iz ratnog Vukovara i već četiri godine svoj program emitira iz Vinkovca. U vukovarskom pepelu djelatnici ove postaje izgubili su šest svojih vrsnih radnika (još se ništa pouzdano ne zna o sudbini legendarnog Siniše Glavaševića), svu opremu i prostorije. U izgnaničkom djelovanju ta je postaja izrasla u županijski

Povratak Hrvatskog radija Vukovara u Vukovar

radio Vukovarsko-srijemske županije. Da bi zadovoljili tehničke uvjete za emitiranje programa na županijskoj razini, ova postaja mora kupiti i montirati još tri odašiljača velike snage: jedan od 5Kw (u prodaji stoji 217 360 kuna), a dva od po 1 Kw. Zato je Hrvatska kulturna zajednica iz Mannheima inicirala skupljanje pomoći radio Vukovaru za te potrebe. Akcija je vrlo hitna, pa inicijatori mole

sve prijatelje Vukovara i sve ljude dobre volje da svoje priloge pošalju na:

Kroatische Kulturgemeinschaft e.V.
Kontonummer : 689 211 500,
BLZ: 670 000 50., bei Dresdner Bank
Mannheim, s doznakom : „Spende für
Hrvatski radio Vukovar“ ili na devizni
račun kod Županijske banke:
34910-620-21-7001-280-3008240. ■

MONTABAUER

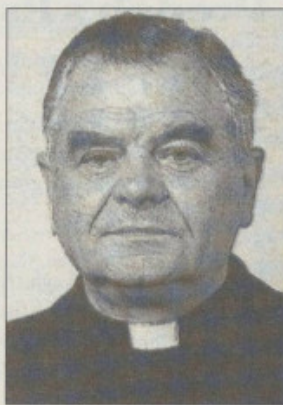
Dobrotvorni koncert za Sarajevo

Zbor sv. Cecilije iz Montabaura priredio je 19. rujna, u povodu proslave 120. obljetnice postojanja, dobrotvorni koncert za katoličku „Europsku školu“ u Sarajevu. Pritom im se pridružio simfonijski orkestar i puhačka skupina muzičke gimnazije Peter-Altmeier. Čisti prihod od koncerta određen je za projekt „Sarajevo will leben – wir helfen“, koji podržava biskupija Limburg. Skupljeno je 2 300,- DM, a novac će biti utrošen za popravak oštećenih školskih zgrada. ■

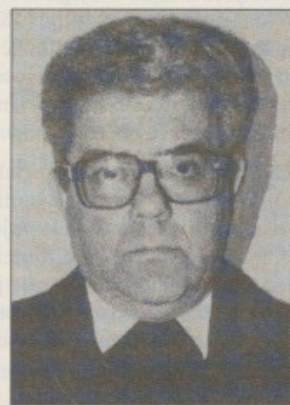

IN MEMORIAM

Dr. Srećko
Badurina,
biskup
šibenski
(12. 5. 1930.
– 17. 9. 1996.)

Dr. Anton
Benvin,
rektor
Zavoda
sv. Jeronima
u Rimu
(14. 9. 1935.
– 18. 9. 1996.)

KULTURA

BERLIN

Ukinut institut za tradicionalnu glazbu

Gubi li Berlin multikulturni image?

Radi se naime o drastičnom smanjivanju financijskih sredstava na planu kulture i znanosti u Berlinu, o štednji čija je žrtva gotovo svakodnevno poneka kulturna ili znanstvena institucija. A najnoviji primjer, zatvaranje Instituta za tradicionalnu glazbu u Berlinu, činjenica je koja se nužno tiče pitanja stranaca u glavnom gradu Njemačke općenito. Prve alarme odaslali su dakako sami zaposleni u spomenutom institutu a njima su se odmah pridružili studenti i mnogi drugi kojima glazbeni folklor leži na srcu.

Osnovan 1963. godine na inicijativu lorda Jehudi Menuhina, Nikolasa Nabokova i Willyja Brandta, a uz financijsku pomoć Fordove fondacije, Institut za tradicionalnu glazbu odredio je svoje djelovanje na području etnomuzikologije, dakle komparativne muzikologije koja se bavi znanstvenim istraživanjima narodne i druge tradicionalne glazbe. U fokusu su na prvom mjestu bile glazbe izvanoeuropskih naroda ali i malih, nerijetko i ugroženih naroda Europe. Što se tiče Hrvatske, postojala je vrlo dobra suradnja etnomuzikologa koji rade u zagrebačkom Zavodu za narodnu umjetnost s berlinskim institutom. Bit je dakle bila u tome, da se pomogne čuvanju i njegovanju narodnih tradicija, da se upozorava na bogatstva različitosti i da se prezentiraju vrijednosti manjih etničkih zajednica kojima ionako prijeti opasnost kulturnog izumiranja. Sve su to itekako važni ciljevi, a Berlin, grad u kojem su Erich von Hornbostel i Curt Sachs i osnovali etnomuzikologiju na početku 20. stoljeća a onda iz njega 1933. godine morali emigrirati jer su bili Židovi, po mnogo je čemu upravo simbolično predstavljao središte u kojem njegovanje takvih znanstvenih istraživanja ima svoje puno opravdanje.

Očito je da Berlin više nije tako bogat kao što je to bio njegov zapadni dio i da više nema privilegije koje je prije uživao. Štedjeti se očito mora, a to neminovno znači i odricanja. Ali, sada se postavlja pitanje koncepta, postavlja se pitanje što se doista smatra važnim i što je stvarno neophodno potrebno sačuvati. Pučka je mudrost da u životu postoje važnije i manje važne stvari. No, tko to određuje,

tko određuje sudbine pojedinaca koji nisu privilegijem rođeni među velikima i bogatima. Na detaljima se prepoznaju trendovi vremena i zato je neophodno te detalje prepoznavati i ako su negativni, njima se suprotstavljati. Napomena suradnika u Odjelu za strance berlinskog Senata kako sve veći broj stranih učenika i studenata završava školovanje a sve manji nalazi zapošljavanje, djelovala je u okviru diskusije u kući kulture, a u okviru simpozija Glazba u interkulturalnom dijalogu, doista upozoravajuće. Radi li se o svojevrsnom izolacionalizmu, o nacionaliziranju i zatvaranju u isključivo nacionalne okvire, teško je reći. Ukidanje časopisa „Svijet glazbe“, prijetnja zatvaranjem ibero-američkog instituta u Berlinu – sve su to ukinuća koja ugrožavaju srž multikulturalnog Berlina, a time i ugrožavaju egzistencije njegovih stranih građana. Po danu se čovjek ne mora bojati i slobodno može zapjevati ili zasvirati glazbu koju je, tako reći, dobio s „majčinih mlijekom“. Padne li međutim mrak, oči postaju sve veće i javljaju se strahovi zbog kojih može zanimati svaka pjesma.

Dnevnik „Die Zeit“ donio je pod mračnim nazivom „Laku noć, Berlin“ izuzetno oštar napad na birokratsku odluku o ukidanju Instituta za tradicionalnu glazbu. Nadati se, za Berlin i za sve njegove građane, da to ipak nije „Gute Nacht Berlin“ i da će, posebice berlinski strani sugrađani, i dalje radosno moći govoriti „Dobro jutro, Berlin“. **Dr. Zdenka Weber**

FILM

Independence Day

Pripreme za proslavu nacionalnog blagdana su u punom tijeku. Iznenada znakovi i podrhtavanja bude u znanstveno-svemirskim centrima radoznalost s malo oduševljenja ali i zabrinutost zbog onoga što im se nepoznato približava. I dok se sve pokušava prikriti od javnosti, ogromne letjelice se raspoređuju oko naše planete.

Uplašeni zemljani pokušavaju uspostaviti prijateljski kontakt do koga gostima nije stalo. I dok grupe fanatika pozdravljaju izvanzemaljce i plešu po krovovima, ogromne mase pokušavaju napustiti grad koji je u općem kaosu. Samo je jedan TV-tehničar, u ovom slučaju računalni genij, svjestan činjenice da pridošlice imaju u planu uništiti čovječanstvo i da je odbrojanje započelo...

Počine utrka s vremenom i borba protiv nepoznatog i daleko suvremenije opremljenog protivnika. Pokušaji napada propadaju jedan za drugim i stvara se vrlo napeta atmosfera.

Sretan završetak slijedi na Dan nezavisnosti, kad zemljani, predvođeni Amerikancima, uspijevaju poraziti agresora iz svemira.

Kroz film se provlače i razne životne priče: ludog pilota, jednostavnog nadarenog tehničara, dobrog predsjednika.

To cijelom filmu daje i potrebni sentimentalni dio, koji zajedno s dobro smišljenim upadicama i malo humora čini vrlo kvalitetnu cjelinu, koja gledatelju ne dopušta ni trenutak predaha.

I ovoga puta su Amerikanci prikazani kao spasitelji svijeta, ali zar je to u ovakvom filmu uopće bitno. Valja ga pogledati.

Ivo Matijević

MEDITATIVNI PREDAH

LISTOPAD

Predah s listom

Izgubio je list svoje zelenilo – u listopadu.

Kao što čovjeku godine namru sjedine, tako listu jesen donese boje smrti. Ne drži se čvrsto svoje grane i pade...

Odneseš nekô vode, nekô sabra vjetar u zavjetrinu, mnogô posta blagu podstiračem, sve završi ponovno u zemlji, iz koje će ga opet korijen izvući suncu na zelenjenje.

U svakom listu je mala tvornica za pretvorbu.

S njim stablo diše, a kad ono otpadne, stane mu dah do njegova ponovnog dolaska. Svako se stablo oblači u vlastito lišće.

I čovjek je kao list. I on će past u groba vlaš. I samo, ako je čist, od njeg' će do neba rasti.

Listopad, a zrnice za zrcem, kao list za listom, vješaju se Zdravomarije Mariji u vijenac ruža oko vrata.

Tihomir Grgat

KULTUR

Real Life!

Aktualna video-umjetnost iz Zagreba na izložbama u Stuttgartu i Bonnu

Videovrpce, videoinstalacije i videoprojekcije šest hrvatskih umjetnika omogući ovih dana pregled zagrebačke video-scene u dva njemačka grada – Stuttgartu i Bonnu. Video-scena u Zagrebu vuče svoje začetak iz sedamdesetih godina i razvila se paralelno uz proizvodnju animiranih i crtanih filmova. Dobitnici mnogih međunarodnih nagrada su umjetnici – primjerice Dalibor Martinis i Sanja Iveković – započeli su snimati performance i happeninge videom, a pritom su istraživali i ispitivali strategije komunikacije putem videa. Činilo se da medij video pruža mogućnosti kojima se spontano, individualno i na umjetnički način može reagirati na aktualne socijalne i političke razvoje.

Izabrani video radovi sukobljavaju se i tematiziraju političke događaje, rat i sve društvene pojave koje ga prate; ali i propitivaju medijalne realitete, rapidne promjene u našem svijetu nastale putem „medijizacije“. Što je stvarno u tom svijetu koji se sve brže mijenja, što je stvarno u tom moru slika?

Vrpce „Perpetuum Mobile“ i „Dobrodošli na vrhu inteligencije“ Igora Kaduza pokazuju puste krajobrazne i gradove bez ljudi, a pritom ne odaju da li se radi o

kompjuterski obrađenoj ili kompjuterski generiranoj prirodi i arhitekturi ili čak modelima građevina. Ovo brisanje granica između realnosti i fikcije određuje i video-skulptura Simona Bogojevića-Naratha: model babilonske kule i zigurat je stvaran, trodimenzionalan; dvodimenzionalna i imaterijalna je slika modela kule, što se pojavljuje na monitoru na samom vrhu trodimenzionalne kule – tako da se promatraču model „stvarnog“ zigurata čini realnijim od dohvatljivog modela oko kojeg se može hodati uokolo.

I kao što se „zigurat“ sukobljava s morem slika, a sam predstavlja „mrtvu prirodu“, tako Ivan Marušić karikira jedan drugi medij – televiziju. U prazne i nefunkcionalne kutije starih televizora ugrađuje surealne scene i krajobrazne, modele iz nekog fiktivnog svijeta: Samo je naša mašta ta koja bi trebala „titirati“ i okretati se. Uz vizije strave iz animacija kompjutera bliskim znanstvenoj fantastici, na izložbama se nalazi i vrpca Bogojević-Naratha „Ruka majstora“, na kojoj se preko kompjutera daljinski upravlja uništavanje bezdušnog svijeta.

Strave rata, nasilja i strah utječu na ljude i njihove međusobne odnose. Dalibor Martinis je u svojem polusatnom video-

filmu pod naslovom „Volim te!“ prikazao ženu i dva muškarca kako se ponašaju u jednom bunkeru. Martinis prikazuje strahovito tabuizirane paralele: sport je nasilje, ljubav je smrt, sex je televizija, tijelo je bol, dodir je sukob.

Sanja Iveković u svojim radovima susreće se na vrlo suptilan način s iskorijenjenim čovjekom, njegovom beskućnošću i šutljivošću. Sobne biljke stoje za toplinu i skrovitost nasuprot hladnoći zimskog krajobrazne, koja pred nama prolazi: pojavljuje se mrtvačka odora koja prekriva zemlju, isprekidana besmislenim riječima, koje evociraju beznade i stanje bez domovine. „Resnik“ naslov je videoinstalacije, a ujedno i ime izbjegličkog naselja nedaleko od Zagreba.

Nemogućnost bijega i zatočeništvo u pokretu (u jednom tramvaju u „AVE [morituri te salutanti]“, u struji vremena i brzine [u „medijaciji“]), teme su radova Vlade Zrnića. U njegovim videofilmovima prijetnja je vidljiva, ona se osjeća unatoč ljepoti glazbe i prirode, zalaska sunca i ljetnje oluje: „Rat je... ljudi postaju primjeri. Pitanje o smislu kulture strahovito je dosadno. „Razonoda je samo iluzija ili, drugačije rečeno, uživanje je trik“ (Vlado Zrnić)

Izložbe su otvorene u galerijama „Life“, Njemačkog instituta za kulturne veze s inozemstvom i to u Stuttgartu od 12. rujna do 27. listopada, a u Bonnu od 18. rujna do 26. listopada.

Alen Legović

NEUERSCHEINUNGEN

Bonn war die zweite kroatische Front

Ein neues Buch belegt es:
Ohne Deutschland wäre Kroatien verloren gewesen

Vor fünf Jahren begann mit dem Angriff der serbischen Freischärler und der jugoslawischen Volksarmee der brutale Krieg gegen Kroatien, der seit 1992 auch auf Bosnien ausgedehnt wurde. Heute taucht immer noch die böswillige Behauptung auf, Deutschland habe Kroatien zu früh anerkannt und damit den Krieg erst heraufbeschworen. Dies entspricht schlichtweg nicht den Tatsachen, denn zum Zeitpunkt der diplomatischen Anerkennung war Vukovar bereits vernichtet, gab es Massengräber und tausende von Toten in Slawonien und in der Krajina und erfolgte schon die Beschießung von Dubrovnik. Eher muß festgestellt werden, daß leider die Anerkennung Kroatiens einige Monate zu spät kam. Diese Tatsachen belegt ein Buch des kroatischen Korrespondenten in Bonn, Nenad

Ivanković, das ein Jahr nach der Anerkennung Kroatiens unter dem Titel „Bonn – die zweite kroatische Front“ in Zagreb erschien. Deutschland, das sich kurz zuvor auf der Grundlage des Selbstbestimmungsrechts wiedervereinigt hatte, mußte das Selbstbestimmungsrecht der Kroaten und Slowenen ernst nehmen, wollte es selber seinen Prinzipien treu sein.

Beim Abschied von Ivankaović aus Bonn im März 1996 bedauerte Johann Georg Reißmüller in der Frankfurter Allgemeinen Zeitung, daß dieses Buch nicht deutsch erschienen sei. Nun liegt es in der Reihe „Texte zum Ost-West-Dialog“ vor, deren Herausgeber Rudolf Grulich und Adolf Hampel zu denen gehören, die wie Reißmüller von Anfang an für die gerechte Sache Kroatiens eingetreten sind. Das zei-

gen weitere Titel dieser Reihe wie „Maastricht starb in Sarajevo. Gegen die Totengräber Europas“ oder „Advocata Croatiae. Wallfahrtsorte in Kroatien und seinen Nachbarländern“.

Professor Grulich hat darüber hinaus mit der deutschen Ausgabe des Buches von Dominik Mandić „Kroatien und Serben. Zwei alte verschiedene Völker“ und der Neuauflage von Ivo Pilars Buch über die Südslawische Frage viel dazu beigetragen, die historischen Hintergründe des heutigen Geschehens dem deutschsprachigen Leser deutlich zu machen. Das hat auch Kardinal Kuharić im Vorwort zu „Advocata Croatiae“ gewürdigt. Die Neuausgabe der Stepinac-Biographie von Ernst Bauer gehört ebenso zu diesem Engagement Grulichs. Nenad Ivankaović, Bonn. Die zweite kroatische Front. (= Texte zum Ost-West-Dialog 11) Gießen 1996. 236 Seiten. DM 17,80.

Bestelladresse:

Sudetendeutsches Priesterwerk,
Postfach 1467, 61454 Königstein

OSVRT

DIJASPORA

Piše:
Anto BatinićBosanski izbori u inozemstvu
bili su gotovo jednonacionalni

Brojnim nejasnoćama oko izbora u BiH treba dodati i slabu i pristranu organizaciju tih izbora u inozemstvu, konkretno u Njemačkoj, gdje su za svoja biračka prava bili zakinuti bosanski Hrvati (pa i Srbi), a sve povlastice uživali bosanski Muslimani. Još jednom se postavlja važno pitanje: Tko to politički predstavlja bosanske Hrvate i njihove interese u dijaspori?

Točno je da su se mnogi građani Bosne i Hercegovine bili prijavili za glasovanje na općim izborima u Bosni i Hercegovini, ali nisu mogli ostvariti svoja biračka prava. Mnogi od njih su se prijavili, ali od OSCE nisu dobili nikakav odgovor. Mnogi koji su se prijavili, nisu dobili biračke materijale. U nekim obiteljima su neki članovi dobili materijale, a neki nisu, iako se nalaze na biračkom popisu. Onima koji su poslali žalbu, žalbe su obično odbijane. OSCE je mnogima poslao nepotpune biračke materijale itd., itd. Razlog za to leži u propustima samog organizatora izbora u inozemstvu, a to je OSCE. Ta je organizacija, moglo bi se reći, prilično neozbiljno i neorganizirano pristupila provođenju ovih izbora u inozemstvu. Određivanje rokova, pa njihovo stalno pomicanje, mnoge je ljude zbunilo i odvratilo od glasovanja.

U njemačkom tisku se moglo čitati („Frankfurter Allgemeine Zeitung“, 12. 9. 1996.), u pismu jednog čitatelja, da se „masa bosanskih izbjeglica u inozemstvu, opet uglavnom Muslimana“ nije ni prijavila za izbore. Istina je posve drugačija: za izbore se, iz navedenih i još nekih razloga, nije prijavila masa bosanskohercegovačkih izbjeglica i građana (gastarbajtera) BiH u Njemačkoj, ali uglavnom hrvatske i srpske nacionalnosti (među 320 000 bosanskih izbjeglica u Njemačkoj ima možda oko 90 000 bosanskih Hrvata).

OSCE i druge organizacije su o izborima uglavnom informirale samo muslimanske izbjeglice iz BiH. Bosanskohercegovačka diplomatska predstavništva (ambasada u Bonnu i konzulati), u kojima dominiraju Muslimani) na vrijeme su o izborima poslali obavijesti samo muslimanskim građanima BiH. Gotovo nijednu obavijest o izborima u BiH od tih ustanova nisu dobili građani BiH hrvatske i srpske nacionalnosti, pa ni oni koji posjeduju putovnice BiH. Muslimani su na kućne adrese putem pošte dobili sve tražene informacije, uputstva i materijale. Iako s njima u istim kampovima ili čak u istim

zgradama stanuju i hrvatske izbjeglice iz BiH, oni ipak ni o čemu nisu obaviještavani.

Gotovo ništa od toga nisu dobili niti su o tomu bili informirani građani BiH, kako izbjeglice tako i gastarbajteri hrvatske i srpske nacionalnosti. Većina gastarbajtera u Njemačkoj iz Bosne su Hrvati, a u Njemačkoj žive i rade već 20-30 godina. Procjenjuje se da takvih u Njemačkoj ima oko 250.000. Samo rijetki od njih su na vrijeme informirani o izborima putem pisma u Njemačkoj, a procjenjuje se da ih se za izbore nije prijavilo ni 20 %. U to su vrijeme usto mnogi gastarbajteri bili otišli ili se spremali na godišnji odmor, pa jednostavno nisu mogli ispuniti zadane rokove. Preostao je ponovni odlazak kući u rujnu i direktno biranje, ali to je bilo skopčano s novim financijskim, poslovnim, obiteljskim i drugim poteškoćama, pa je malo ljudi putovalo kući. OSCE obavještava da se za izbore u Njemačkoj prijavilo 128 000 birača, a da je od toga biralo 108 000. Ako se ti glasovi i ne budu brojali po nacionalnosti, rezultati izbora će najbolje pokazati tko je birao u

Njemačkoj. Bit će to uglavnom Muslimani, te nekoliko postotaka bosanskih Hrvata i Srba. Zašto OSCE ne prizna da je obasut mnoštvom žalbi i prosvjeda građana BiH hrvatske nacionalnosti?. Neke grupe Hrvata iz BiH najavljivale su i masovne demonstracije. I Hrvatski nadužobrižnički ured u Frankfurtu, iako je crkvena, a ne politička ustanova, zasut je tisućama potpisa, pisama i pri- tužbi bosanskih građana hrvatske nacionalnosti, kojima je bilo onemogućeno glasovanje na ovim izborima.

Sve to ukazuju na to da se izbori u inozemstvu nisu proveli sasvim regularno. Očekuje se da će provedba općinskih izbora biti uspješnija, i sa strane OSCE i sa strane hrvatske politike u BiH.

Krajnje je vrijeme da hrvatske političke stranke iz BiH konačno povedu brigu o svome nemalom biračkom tijelu u dijaspori. One su potpuno zakazale na političkoj pripremi Hrvata iz BiH za protekle rujanske izbore. Jednostavno se ne zna tko politički predstavlja bosanskohercegovačke Hrvate, tko bi ih trebao informirati, tko motivirati.

Pitanje je jesu li njihovi roditelji glasovali na ovim izborima? Još je veće pitanje hoće li glasovati na vrlo važnim općinskim izborima?! I najveće pitanje je njihova budućnost, malih izbjeglica i blizanaca Katarine i Antonija Petrušića iz Kotor Varoša, smještenih u izbjegličkom centru u Weidi, u istočnoj Njemačkoj

KULTURA

FRANKFURT

Sajam knjiga

U Frankfurtu je još jednom održan Sajam knjiga; dakako najveći i najsajjniji na svijetu. Knjiga još nije mrtva, unatoč nekim prognozama da će je uskoro posve zasjeniti i zamijeniti elektronski mediji i knjige. I na ovom sajmu, na kojem je središnje mjesto imala Irska, sudjelovali su i hrvatski izdavači. Hrvatski izložbeni prostor bio je ove godine vrlo lijepo ureden, a većina izdavača se našla na jednom mjestu. Među knjigama su se našle i mnoge knjige religioznoga sadržaja. „Kršćanska sadašnjost iz Zagreba imala je zasebni štand (na slici: Marija Jurišić na štandu KS-a, na kojem su bila izložena i najnovija izdanja sarajevskog „Svjetla riječi“). Sajmu je bio nazočan i direktor KS-a dr. Adalbert Rebić, te Stella Tamhina.

Veliku pozornost javnosti izazvalo je predstavljanje knjige banjolučkog biskupa Franje Komarice: „U obrani obespravljenih. Izbor iz dokumenata banjalučkog biskupa i biskupskog ordinarijata tijekom ratnih godina od 1991. do 1995“. Knjigu je iz-

dao Biskupski ordinarijat Banjaluka i zagrebačko-sarajevski izdavač „Zoro“. Predstavljanju knjige bio je nazočan osobno biskup Komarica, Doris Pack, zastupnica u Europskom parlamentu u Strassbourgu, izdavač Zoran Filipović (sve troje na slici), te brojni uglednici iz crkvenoga, političkoga i kulturnoga života. ■

NOVO IZ SINGENA

Knjiga i Božićne pjesme

– **Vladimir Ereš**, *Tako smo pomagali domovini. Transporti, donacije, donatori, zahvalnice, marljivi pojedinci... Singen-Konstanz 1996.*

Radi se zapravo o neobičnoj knjizi, koja na jedinstven način svjedoči o ratnim stradanjima ljudi u domovini, ali i o nesebičnoj solidarnosti i ljubavi Hrvata i ostalih dobrotvora izvan domovine. Na jednom mjestu su skupljene crtice, sitnice,

kopije većih i manjih članaka, zahvalnice karitativnih organizacija, civilnih ustanova i pojedinaca, osobna pisma, fotografije. Ova bi se knjiga mogla nazvati pionirskim djelom u sklopu velikog humanitarnog pokreta, koji su učinili Hrvati i njihovi prijatelji izvan domovine.

– HKZ Singen-Konstanz snima ove godine audio kasetu: **Božićne pjesme uz mandolinu i tamburicu**. To je, koliko se zna,

NOVA IZDANJA

Bosna Franciscana

(br. 5, Samobor 1996., 244 str.)

U izdanju Franjevačke teologije iz Sarajeva, privremeno smještene u Samoboru, pojavio se novi broj časopisa Bosna Franciscana. Po svome sadržaju i ovaj broj je vrlo raznovrstan. U rubrici Rasprave i članci pišu Božo Lujčić (Mihej – prorok i za naše vrijeme), Vjekoslav Jarak (Prispodoba o dobrom ocu i njegova dva sina), Ljubo Lujčić (O privlačnosti kršćanske objave u apologetici sv. Augustina), Ivo Marković (Pastoral zvanja u Bosni), Ivan Šarčević (Naracija i povijest), Velimir Valjan (Ljudsko biće od začeca), Velimir Blažević (Zakonik kanonskog prava i II. vat. sabor), Miro Vrgoč (O optužbama protiv franjevaca u Livnu u II. svj. ratu) i Ante Škegro (Rimokatolička župa Skoplje).

U rubrici Ljudi i događaji su tekstovi posvećeni fra Srećku Periću (M. Vrgoč) i fra Celestinu Vlajiću (S. Pavić). Dva priloga su u rubrici Iz likovne umjetnosti: O kiparu Ivanu Meštroviću piše Anto Kajinić, a o slikaru Vlatku Blažanoviću Slavko Harni. Također i u rubrici Povodi su dva teksta: jedan je Dubravka Lovrenovića, posvećen obljetnici grada Jajca, a drugi Luke Markešića – Riječ na predstavljanju knjige „Mi ostajemo“. U rubrici Ocjene i prikazi prikazane su knjige I. Gavran, N. Malcolm, S. M. Džaje, J. Džambe, I. Damiša, N. Škalabrina, F. Pajera, V. Jarka, te zbornika Praštanje. Autori prikaza su V. Slugić, A. Barun, M. Karamatić, I. Gavran, V. Blažević, I. Šarčević i B. Lujčić. Na koncu su još dvije rubrike: Dokumenti i Periodične publikacije.

Narudžbe: **Bosna Franciscana**
Langova 18, 10 430 Samobor
Tel.: 01/781-780
fax: 781-844.

prva takva kasetna na hrvatskom tržištu. Na kaseti će biti desetak najpjevanijih božićnih pjesama, koje će izvoditi djeca i mladi iz misije, pod vodstvom pastoralne suradnice Dinke Galić. Za veće narudžbe važi popust od 20%, a cijena pojedine kasete je 10,- DM.

I knjiga i kasete se mogu naručiti na:

Kroatische katholische Mission
Zelglestr. 4, 78244 Singen
Tel/fax. 0 77 31/6 63 53.

Udaje se Makedonka...

Imali smo van nedavno i jednu lipu i neobičnu svadbu. Lipa Makedonka Valentina udala se za Igora, naočitog momka iz Slavonije. I želili su se pošto poto vinčati u crkvi. Valentina je čak tila i viru minjat, ali je vratar reka da ne triba, nego je najvažnije da dicu odgaja kršćanski. Mladin otac donija je prave do-

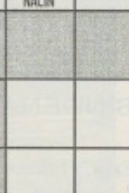
Naravno bija je tu i harmonikaš Hary ki je cilu noć Njence učija pivati rvacke pisme, a oni su opet pri zoru pivali po svomu. Tako je to kod naših prijatelja, dok se ne rezveše s gemištima i makedonskom rakijom pivaju svašta, a na kraju opet po svom.

Paško

G O L G A I M E S S
S A O N I C E K A N
P E S T O T P O R I
A R P A D O R A
O T A R A S I T I L M M
D V E L I K O G Z A V J E T A
O S S M R A Č I T I E L A N
T O R A N I R K A L A T I
O L E A T I Č A R E N I J
K I Š N I C A T A V A N I C A
A N T E N E Z I D A N A

NAGRADNA KRIŽALJKA

	VJEŠNI GRAD", GL. GRAD ITALIJE	INTELEKT, RAZUM	OTAJSTVA KRUNICE	Z. IME, GLUMICA SOVAGOVIC	OBNOVITI, TEMELJITO POPPRVTI	ITALIJA	J E	TOM RIJEČU ZAVRŠAVA SVAKA MOLITVA	IME KO- SARKASA KONAZECA	VODITELJ, ODGOJITELJ	INICIJALI KNJIZEV- NIKA KLUMIČKA	PRIZNANJE ZA NEKI USPJEH; DOBITAK	
DRUGI NAZIV ZA MARIJINU MOLITVU, KRUNICU								KOMPAR- IRATI					
POSJED					USKLIK PRI NEKOM OTKRIVU BILO KOJI								
METAR		PROŠLE GODINE				MUŠKO DUETE				GRAM			
		BODOVI				URAN				GRAD U NEBRASKI			
	RIJEKA U ITALIJ, PAD MARIJINA MOLITVA			NASILNI OSVAJALAC TERITORIJU OTKINUTI SE									
DIO JU- GOSLAVIJE (ALBANCI)						U PROŠLO- STI, TADA POKRAJINA (TUR.)							
ONAJ KOJI ŽIVI OD RENTE								OTAJSTVA KRUNICE					
								PODACI, (LAT.)					
PRILJE NEGO ŠTO ĆE DOĆI DO ĆEGA (NPR. PLAĆANJE)								SHAKESPEA- REOV JUNAK (KRALJEVIĆ) SVAĐRA					
NIKAL			AD ACTA DESNI PRITOK SAVE		PRVI ĆOV- JEK PO BA- BILJ, MITU UZVIK	A		A			PREMDA, MAKAR GLUMICA GARDNER		
SASTAVNI VEZNIK		UOBICAJITI, UVESTI U NAVIKU E L								IME BIV- SEG EGIP. POLITIČARA SADATA			
STOTI DIO METRA										MUŠKO IME (PAULSKI) KALLJ			
ASSOCIATI- ON LITTE- RAIRE ET ARTISTIQUE INTERNATIONALE													
					KONJII				NAPITAK OD DRVA KAKAOVCA				

Listopad -
mjesec
Marijine
molitve

SVETAC, UTEMELJIO
KRUNICU

UTAJSTVA
KRUNICE

TURIST, KOMPLEKS U
UMAGU

NA NEKI
NAČIN

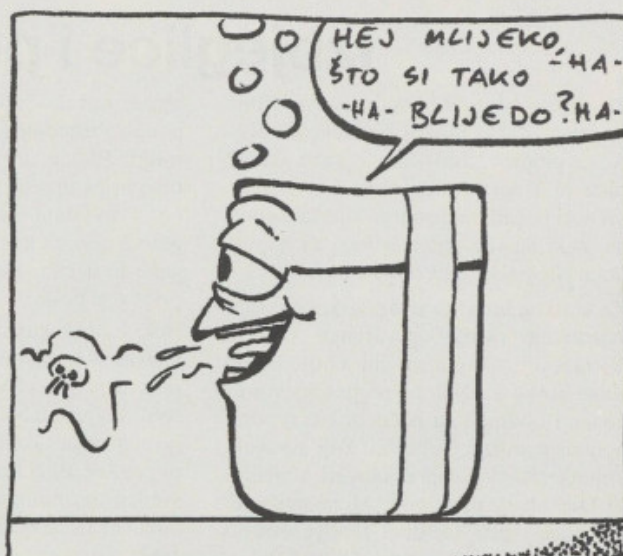
Listopad –
mjesec
Marijine
molitve

**Rješenje
pošaljite
najkasnije
do
12. XI. 1996.**

Nagrađeni:
Anka Dolić,
Koblenz
Ruža Galić,
Koblenz

HUMOR BY MARKO OBERT

PROTIV ZLOUPOTREBE ALKOHOLA

INCIJATIVA Ž.Ž.

OBERT

SOCIJALNA STRANA ŽIVOTA

Izbjeglice i povratak

Za mnoge izbjeglice ova jesen započinje brigama o vrlo bliskoj budućnosti. Najčešće pitanje: „Što sada i kako dalje? Iako bi s masovnim vraćanjem trebalo krenuti početkom proljeća sljedeće godine, neki su već dobili naloge za napuštanje Njemačke do kraja godine.

Za kratkog boravka u Hrvatskoj bio sam svjedokom raznih ogovaranja „onih u Njemačkoj“: kako su oni ondje samo zbog novca i kako će se poslije vratiti bogatiji i odmah na početku biti u puno boljem položaju, nego oni koji su cijelo vrijeme rata proveli u domovini. U nekim slučajevima je to istinito. Ali ne možemo sve ljude trpati zajedno. Mnogi stvarno ne znaju kamo da krenu. Ovog ljeta su mnogi išli posjetiti rodni kraj i gotovo svi su se vratili razočarani. Hoće li se u bliskoj budućnosti što promijeniti nabolje teško je odgovoriti i mnogi u to sumnjaju. Domaćini, tj. Njemačka, se žale na velike troškove, u Bosni ih čekaju ruševine ili novouseljeni stanari koje nije tako lako iseliti. Hrvatska bi rado da se svi Hrvati vrate u domovinu, ali i tu su materijalni problemi prilično veliki.

Provešći u Njemačkoj nekoliko godina, ljudi su se vrlo brzo naviknuli na bolji standard. Na život u kome je sve gotovo na dohvat ruke. Od socijalne pomoći se

može nekako živjeti i pri tome još ponešto uštedjeti, a usto ne morati ništa raditi. Radne dozvole i zaposlenje su i tako priča za sebe u zemlji koja broji više od 4 milijuna nezaposlenih. Nije ovo povod nekoga kritizirati za nerad, ali za neke će sigurno biti problem ponovno se prihvatiti posla.

Neki bi rekli kako su se naši ljudi „ponijemčili“ – što samo donekle može biti istinito. Izbjeglički život u mnogim lagerima sputava ljude u boljem upoznavanju zemlje ili naroda s kojim trenutno dijele životni prostor. Bliži kontakt s domaćinima je sveden na minimum, jer je sve moguće nabaviti ne govoreći ni jedne njemačke riječi.

Tako dolazi do nekog nestvarnog miješanja dviju kultura i tradicija. Preuzima se nešto nesvjesno i ne upoznavši ga. Roditelji sve teže mogu razumjeti djecu ili još manje omladinu. Oni su stvarno u teškom položaju jer djeca se znatno bolje snalaze, a jezik su savladali također puno bolje.

Zanimljivo je kako se brzo uzima za sasvim normalno nešto što je nekad bilo nezamislivo. Lagodniji život možda malo i previše dopušta nenaviknutima.

Pri povratku će se trebati naviknuti i na manje i time biti zadovoljan. Ivo Matijević

U lageru St. Wendel
Dijana i Danijela pitaju kao i mnogi drugi „koliko još ovdje i kamo onda?“

To je ljubav!

Što čini čovjeka velikim, čudom stvorenja,
dragim u očima Božjim?

Što ga čini jakim, jačim od
cijeloga svijeta?

Što ga čini slabim, slabijim od djeteta?

Što čini čovjeka tvrdim,
tvrdim od stijene?

Što čini njega mekim,
mekšim od voska?

To je ljubav!

Što je starije od svega?

To je ljubav!

Što nadilazi sve?

To je ljubav!

Što se ne može uzeti, ali samo sve uzima?

To je ljubav.

Što se može dati, a samo sve daje?

To je ljubav.

Što izdrži kad se sve pokoleba?

To je ljubav.

Što tješi kad utjeha zataji?

To je ljubav.

Što je nepromjenjivo kad se sve mijenja?

To je ljubav.

Što ostaje kad prolazno nestaje?

To je ljubav.

Što svjedoči kad proročanstva zanjeme?

To je ljubav.

Što nikad ne gasne kad lica nestaju?

To je ljubav.

Što obasjava, kad je mračnom govoru
smisao na koncu?

To je ljubav.

Što blagoslivlja obilje darova?

To je ljubav.

Što mijenja udovičin darak u obilje?

To je ljubav.

Što daje anđelovu govoru važnost?

To je ljubav.

Što riječi jednostavnog čovjeka čini
mudrim?

To je ljubav.

Što se nikad ne mijenja kad se sve mijenja?

To je ljubav.

Ljubav nikad ne postaje drugačija,
ona je uvijek ljubav.

Samo je ljubav ona koja nikad ne biva
drugačija.

Soeren Kierkegaard
(S njemačkog preveo Ivo Pavić)

Tragovi na pijesku...

...sanjao sam jedne noći,
da hodam uz more
sa svojim Gospodinom.

I poput bljeska svjetla ukaza mi se
pred očima moj život.

Pošto je zadnja slika ischezla
pred nama, pogledah unatrag
i uočih da je u najtežim trenucima
moga života vidljiv samo jedan trag.

To me jako zbuni
i obratih se Gospodinu:

„Kad sam Ti nekoć sve,
što sam posjedovao, predao
da bih Te slijedio, rekao si,
da ćeš uvijek biti uz mene.

Zašto si me napustio
kad sam Te tako očajnički trebao?“

Gospodin uze moju ruku:

„Ljubljeno dijete, nikada Te ne ostavih
samoga, pogotovo ne u trenucima
straha i nevolje.

Gdje zapaziš samo jedan trag u
pijesku, budi sasvim siguran:

„U tim trenucima sam Te nosio.“

S njemačkog prevela: V. Š.

KOBLENZ

Uspomene iz domovine

Većina naših najmlađih je i ove godine svoje ljetne praznike provela u domovini, na moru, kod djeda i bake, u roditeljskoj kući. Jednu skupinu takvih susreo je naš suradnik Jakov Vranković, fotografirao ih za naš list i porazgovarao s njima: Nikolina: „Bila sam u Trogiru, di imamo kuću. Bilo je lipo, pa mi je bilo zao ići. Sad moram u

prvi razred. Danijela: „I mi imamo kuću na Čiovu. Bili su to nezaboravni dani. Jedva čekam da opet idemo dolje“. Božo i Jakov: „Bili smo u Roškom Polju i u Dubrovniku. Sad ćemo u vrtić“. Slično govore Ana, Danijel, Toni, Nikola, Gabi... Ljeto i nije tako daleko, a uspomene još ne blijede. ■

▲ Svečana procesija sa slikom zaštitnika misije Oberhausen (Mülheim/R., Bottrop) prije glavne mise zahvalnice u Mülheimu, 6. listopada, u povodu 25. obljetnice misije.

NAŠICE

U crkvi sv. Antuna u Našicama vjenčali su se 10. kolovoza 1996. Renata r. Fodor i Kristijan Suk, mladi vjernički par iz HKZ Rüsselsheim

POSAVSKI PODGAJCI – FRANKFURT

Članovi „Croatia Ensemble“ iz Frankfurta sa svojim domaćinima u župnoj crkvi u Posavskim Podgajcima, nakon svečane mise u nedjelju, 22. 9. 1996.

▲ Navještaj povratka: misa na čast Boga i Gospi od Anđela u Liporašću u Bosanskoj Posavini
◀ Gospa od Anđela, usprkos olujnim oblacima, bdije nad svojim pukom, njegovom crkvom i pastirom. Sliku je uradio akademski slikar Ivan Križanac

Gospa od Anđela ponovno u Posavini

Okupirane župe Bosanske Posavine se ne predaju. I prognani svećenici i vjernici koriste svaku priliku da posjete svoje župe, sela, kuće, groblja. Unatoč velikim poteškoćama i opasnostima, unatoč teškom susretu s ruševinama vlastitih životnih napora, ti ljudi ne odustaju. Primjer takve gotovo tvrdoglave upornosti jesu posjeti Plehanu (kod Dervente) i župama plehanskoga kraja, te župama u Gornjoj i Donjoj Tramošnici kod Gradačca. Sadašnji župnik obiju Tramošnica fra Marijan Dadić (s privremenim boravkom u župi sv. Nikole Tavelića u Županji) priredio je ove godine jedan posjet groblju, ali nije uspio dobiti dopuštenje IFOR-a za proslavu blagdana sv. Ivana Krstitelja, zaštitnika D. Tramošnice. Blagdan Gospe od Anđela, zaštitnice G. Tramošnice, mogao se 2. kolovoza proslaviti u Liporašću, udaljenom samo 3 kilometra od te župe. Trodnevicu su predvodili fra Mijo Jazanović, vlč. Marko Mikić ml. i fra Pero Baotić. Glavnu blagdansku misu slavio je fra Marko Puškarić. Tom prigo-

dom je blagoslovljena i nova slika Gospe od Anđela, koju je župi darovao akademski slikar Ivan Križanac. Posavi-

nom je tih dana, kao nekad, ponovno orila pjesma hodočasnička: „Hvaljen Isus, Marijo...”

Fotos: Mato Grgi

▲ Ni mrtvima nisu dali mira. Molitva i cvijeće za najdraže i naputak djeci da ne zaborave gdje su naša groblja.

CROATIA INVEST

ZA SIGURNU BUDUĆNOST

FRANKFURT
0 69 / 6 03 20 24

MÜNCHEN
0 89/23 03 52 31

STUTTGART
07 11/2 59 82 94

